

Debreceni Egyetem
Informatikai Kar
Könyvtárinformatikai Tanszék

AZ ELŐFIZETŐ ÜGYNÖKSÉGEK SZEREPE A KÖNYVTÁRI MUNKÁBAN

Témavezető:

Iszály György Barna

főiskolai adjunktus

Készítette:

Kulcsár Kornélia

informatikus könyvtáros

Debrecen

2008

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	1
Előfizető ügynökségek	5
ASA (Association of Subscription Agents).....	12
Elektronikus erőforrások (E-resources).....	15
Elektronikus folyóiratok.....	17
EBSCO	20
Az EBSCO szolgáltatásai	24
Linking Server (LinkSource).....	25
JETS (Journal Expediting and Technical Services)	26
EBSCOHost.....	27
EBSCOhost E-Journals Service (EJS)	34
EbscoAtoZ.....	36
EBSCONET	38
SWETS	52
Swets adminisztráció	54
Előfizetés	61
Online jelentések	62
SwetsWise Consolidation.....	65
ÖSSZEFOGLALÁS	68
IRODALOMJEGYZÉK.....	70

Bevezetés

Szakdolgozatom megírásának az volt a fő célja, hogy megpróbáljak egy egységes képet nyújtani a könyvtárak és kiadók közötti kapcsolattartókról vagy más néven az előfizető ügynökségekről. Sokan nem is tudnak létezésükről, Magyarországon kevés könyvtár veszi igénybe szolgáltatásaikat, bár ez a tendencia napjainkban változott az elektronikus tartalmak térhódításával.

Az ügynökségek nem kínálnak azonos szolgáltatásokat, de mindegyik próbál egyre szélesebb körben terjeszkedni mind a nyomtatott mind az elektronikus folyóiratok területén. A szolgáltatások típusa és a szakértelmük is nagyon eltérő lehet. Sok ügynökség nem úgy tekint magára, mint aki csak az árakkal versenyez, bár az is fontos számukra. A versengést inkább a megfelelő árú szolgáltatásokért folytatják. Ennek érdekében a könyvtárakkal megvitatják a folyóiratokkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos igényeket és kiválasztják a leginkább költséghatékony megoldást.

Az ügynökségek nagysága nem kritérium a kiválasztásuk során. A nagyobb ügynökségek szélesebb körű szolgáltatást nyújtanak, nagyobb költségmegtakarítást kínálnak és az elmúlt években tekintélyes beruházásokat hajtottak végre a rendszereik fejlesztésére. A kisebb ügynökségek személyre szabott szolgáltatást és speciális tudást nyújtanak. Mindkettőre szükség van, kiválasztásuk az igényeinktől függ.

A folyóirat iparban való tapasztalat elengedhetetlen, ez viszont nem azt jelenti, hogy a cégnek hosszú évek óta kereskedelemmel kell foglalkoznia, de a tapasztalt személyzet alapvető fontosságú. Az újonnan létrehozott cégek ugyanolyan hatékonyak lehetnek, de meg kell bizonyosodni róla, hogy bármilyen probléma felmerülése esetén meg tudjuk azt vitatni egy tapasztalt személlyel.

Néhány ügynökség bizonyos könyvtártípusra specializálódik, ezért ellenőrizniük kell, hogy az általunk kiválasztott ügynökségnek van-e tapasztalata hasonló könyvtárak ellátásában. Hasonlóképpen fontos, hogy rendelkezzen a számunkra szükséges tartalommal.

Gazdaságilag stabil ügynökséget kell választani, ezt azonban elég nehéz megítélni. Nem feltétlenül a cég méretétől függ, habár ez is lényeges szempont lehet. Ha egy cég évek óta ezzel foglalkozik és egyenletes gazdasági növekedést mutat, az hozzájárulhat pénzügyi stabilitásához. Új cég esetén banki referenciát kérhetünk.

A megfelelő ügynökség kiválasztása előtt alapvető fontosságú annak eldöntése, hogy milyen típusú szolgáltatásra van szükségünk. Meg kell vizsgálnunk, hogy mit, milyen gyorsan szeretnénk végrehajtani. Belső munkával megoldható vagy egyszerűbb elvégeztetni egy ügynökséggel. Az igényelt szolgáltatás szintje leginkább a könyvtár szükségleteitől függ.

Mielőtt információt kérünk egy ügynökségtől, meg kell fogalmaznunk, hogy melyek azok a szolgáltatások, amelyekre szükségünk van és speciálisan ezekre kell rákérdezni.

A jelentések készítése talán az egyik legfontosabb szolgáltatás, amelyet az ügynökségek nyújtanak. Ezeknek egyértelműnek és világosnak kell lenniük és ki kell elégíteniük a könyvtárak igényeit. Érdemes áttekinteni a mintabeszámolókat, amelyek bizonyítják, hogy a könyvtár a jelentésekre alapozva tökéletesen tudja intézni az ügyeit. Az ügynökségek eltérnek egymástól abban, hogy mennyire tudják a felmerülő igényekhez igazítani a beszámolókat. Fontos, hogy meggyőződjünk róla, hogy alapvető dokumentációk, mint pl. számlák, megújítási és reklamálási listák megfelelnek – e az elvárásainknak.

Az ügynökség és a könyvtár szoros személyes kapcsolatban állnak egymással. A bizalom és egymás megértése elengedhetetlen.

Néhány ügynökség, főként a nagyobbak jól automatizált rendelési, megújítási és reklamálási folyamatokat ajánlanak. Ez segít a költségeket csökkenteni és a mindennapi adminisztrációt egyszerűbbé tenni, elsősorban a megújítások idején. Megkönnyíti a rendszeres kommunikációt és csökkenti a hibalehetőséget, mely a könyvtár és a kiadó közötti adatátvitel során kialakulhat. Minél nagyobb a könyvtár, annál valószínűbb, hogy szüksége van az adminisztrációs folyamatok automatizálására.

Az elektronikus folyóiratok megjelenése összetettebbé tette a könyvtárak, a kiadók és az ügynökségek munkáját is. Az ügynökségeknek ismerniük kell a kiadó elektronikus folyóiratokkal szembeni követelményeit, információt szerezni az árakról (nyomtatott, elektronikus és ezek kombinációjára), a kiadók által előírt licenc feltételekről (pl. egy vagy több felhasználós elérés engedélyezett, konzorciumon keresztül érhető el, megfelel – e a felhasználói feltételeknek, stb.).

Az ügynökség feladatai közé tartozik az előfizetés elindításához szükséges információk továbbítása a kiadó felé (pl. IP címtartományok, könyvtári kapcsolattartó e-mail címe) és tájékoztatás arról, hogy a kiadó az előfizetést jelszóhoz vagy IP cím érvényesítéshez köti-e.

Néhány ügynökség tovább megy és a kiadó jóváhagyásával aktiválja az elektronikus előfizetéseket, biztosítva, hogy megszerzi az aláírt engedélyeket. Kiegészíti a kezdeti engedélyeztetési gyakorlatot és kipróbálja a hozzáférést.

Számos más szolgáltatást kínálhatnak még az ügynökségek és a közvetítők (*intermediaries*). Ezek lehetnek a saját vagy a kiadó szerverein tárolt elektronikus tartalmak teljes kereshetőségét lehetővé tevő hozzáférések, a hozzáférést biztosító speciális szoftverek vagy adatbázisok. Néhány ügynökség kiegészítő szolgáltatást is ajánlhat, pl. elektronikus tartalomjegyzékek, linkek absztrakt és indexelő szolgáltatásokhoz.

Napjainkban számos könyvtár tagja valamilyen konzorciumnak, mely lehetővé teszi a nem előfizetett folyóiratok elérését bizonyos feltételek teljesítése mellett. Számos ügynökség rendelkezik már konzorciumi tapasztalattal, így ebben is a könyvtárak segítségére lehetnek a számukra legelőnyösebb szerződés kiválasztásában, megkötésében és természetesen az elektronikus tartalom továbbításában is.

A könyvtárakban elterjedt a gyakorlat, hogy pályáztassák az ügynökségeket, mely nagyobb szerződések esetében EU előírás is. A pályáztatási folyamat hasznos és építő jellegű lehet, kiértékeléskor azonban figyelni kell a könyvtáraknak arra, hogy nem feltétlenül a legolcsóbb ajánlat a leghatékonyabb.

Az ügynökség által ajánlott ár jelentős mértékben függ attól, hogy milyen feltételekkel tudja beszerezni a szállítótól a kiadványokat, ami a kiadó és a folyóirat jellegétől függően számottevő különbségeket eredményezhet.

A viszonylag kisszámú kereskedelmi kiadó által megjelentetett természettudományi folyóiratok (STM Journals – Science Technology Medicine Journals) megvásárolhatók az árjegyzéken feltüntetett, vagy ahhoz közeli áron. A kisebb társasági kiadók által kiadott társadalomtudományi folyóiratok ára sokkal magasabb a listaárnál. Ez azonban nemcsak a természet -, és társadalomtudományi folyóiratok közti árbeli különbségeket mutatja, hanem a kiadványok beszerzésének és az előfizetések fenntartásának a nehézségét is.

Egy jó ügynökség világosan fogalmaz az árázással kapcsolatban, nem mindegyik számláz ugyanazon a módon. Némelyik átfogó szolgáltatási árakat alkalmaz, mások tételenként vagy előfizetésenként szabják meg a fizetendő díjakat. Az ügynökségeknek fizetett ár lehet a teljes költség bizonyos százaléka, vagy egy fix összeg, esetleg a kettő valamilyen kombinációja.

Egy ügynökség kiválasztása során mindig meg fel kell mérni, hogy az általa nyújtott szolgáltatások megegyeznek-e a könyvtár szükségleteivel. Ha már van egy listánk a lehetséges ügynökségekről, akkor az árak, a szolgáltatások szintje és a megfelelő kommunikáció mikéntje fogja eldönteni, hogy melyiket válasszuk. Ha csak az ár alapján választunk nem biztos, hogy a legolcsóbb ügynökség biztosítani tudja számunkra a megfelelő szolgáltatást.

Könyvtári munkám során kerültem kapcsolatba az ügynökségekkel és az évek alatt fokozatosan ismertem meg szerepüket és az általuk nyújtott lehetőségeket. A Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Kenézy Élettudományi Könyvtára az EBSCO – val áll szerződésben, ahol adminisztrátori feladatokat látok el. Az egyetemi könyvtár más egységei pedig a Swets cégen keresztül intézi a folyóiratokkal kapcsolatos adminisztrációs munkát.

Dolgozatom első részében általában szeretnék írni az ügynökségekről; kialakulásukról, az évtizedek során bekövetkezett változásairól, fejlődésükről, nehézségeikről. Néhány szóban összefoglalnám az elektronikus folyóiratok által kínált újdonságokat.

A dolgozat második részében pedig a két, már említett céget szeretném bemutatni -az adminisztrátori oldalról-, amelyeken keresztül az egyetemi könyvtár intézi a rendeléseket. Az EBSCO esetében a felhasználói oldal lehetőségeit is megmutatva.

A két ügynökség bemutatásával egy pillanatképet vázlok fel, mivel az ügynökségek folyamatosan megújulnak, lépést tartva a piacon bekövetkezett fejlődésekkel, változásokkal.

Előfizető ügynökségek

Az előfizető ügynökség talán nem tartozik a legrégebb hivatások közé, de újnak sem mondható. Az elsők között bejegyzett ügynökségek 1793 – ban az Everetts, 1809 – ben a Dawson, 1875 – ben a Harrasowitz, 1881 – ben a Faxon és 1901 – ben a Swets voltak. Kezdetben csak a napilapok és időszak kiadványok szállításával foglalkoztak. Számuk az 1950 – es, 1960 – as években nőtt meg a tudományos irodalom egyre gyorsabb terjedésével. Ezzel egyidejűleg a felsőoktatási intézmények száma is hirtelen megnőtt világszerte, melynek következtében a könyvtáraikat fel kellett tölteni a legfrissebb tudományos irodalommal. Erre az ügynökségek gyorsan válaszoltak és egy rendkívül hatékony terjesztői láncot hoztak létre a tudományos folyóiratok terjesztésére.

Több előfizető ügynökség egy „consolidation” („begyűjtő”) szolgáltatást fejlesztett ki, amelyben a folyóiratok az ügynökséghez kerültek a kiadótól és ott összegyűlve havonta kerültek kiszállításra az előfizetőkhez, elkerülték ezzel a postázási problémákat (rongálódás, eltűnés, stb.). A szolgáltatás megjelenése nagyon népszerű volt, hozzájárult több ma is működő ügynökség kialakulásához. Napjainkban az elektronikus folyóiratok terjedésével szerepük fokozatosan visszaszorult.

A kiadók és az ügynökségek mellett a könyvtárak, mint piaci szereplők jelentek meg világszerte, azonban nem rendelkeztek vásárlási ismeretekkel, tapasztalatokkal. A kiadók felismerték, hogy olyan közvetítőkre van szükség, akik megtalálják a könyvtári előfizetőket, a katalógusukba beépítik a kiadói folyóiratokat, megszerzik a rendeléseket, intézik a pénzügyeket a helyi fizetőeszközzel és intézik a szállítást is. A kereskedelmi kiadók ennek fejében lelkesen támogatták az ügynökségeket, kifizetődónek ítélve a megszerzett új előfizetéseket és a költségeik nagymértékű csökkenését. A 90 – es évekig, az elektronikus folyóiratok és konzorciumok megjelenéséig a kiadók nem is foglalkoztak közvetlenül értékesítéssel.

A társasági kiadók aggodalommal kísérték a könyvtárak megjelenését a piacon, úgy érezték, hogy teljesen kiszoríthatják az egyéni előfizetéseket. Ennek eredményeképpen ők sokkal lassabban kerültek be ebbe a körforgásba és teljesen eltérő viszonyban álltak az ügynökségekkel. Bizonyos idő eltelte után azonban nyilvánvalóvá vált számukra is, hogy néhány esetben érdemes feladni az egyéni előfizetéseiket a könyvtári szolgáltatások javára.

Az 1970 – es évek közepéig az előfizetői ipar terjeszkedett mind az ügyfelek, mind az előfizetések számában és ezzel együtt a kínálati oldal tekintetében is. Ekkor bekövetkezett az olajválság, az árak megemelkedtek. A felsőoktatás, különösen a könyvtárak számára egyre kevesebb pénzt biztosítottak a kormányok. Az egyetemek viszont törekedtek megvédeni az új, tekintéllyel bíró intézeteiket a könyvtár és kétségtelenül más területek költségvetésének kárára. Devizakorlátozások léptek életbe több országban és a kormányok a devizát olaj vásárlására költötték és nem folyóiratokra. Ezzel indult meg a könyvtárak költségvetési problémája a tudományos anyagok beszerzésében, de kétségtelenül nem okozott problémát a tudományos kutatások finanszírozásában és a megjelent tudományos cikkek száma egyre csak nőtt. A kiadók egyre több új, speciális folyóiratot adtak ki. A 70 – es évek végére a piac azonban teljesen megváltozott, a valaha egyre csak növekvő piac már feledésbe merült.

A 80 – as évek közepétől a végéig egyre nagyobb számban történtek lemondások. A kiadók már nem beszélhettek a fejlődés üteméről vagy új folyóiratok indításáról.

Az előfizetések csökkenésének ellensúlyozására pedig áremelkedések következtek be. Az ügynökségek és a kiadók kapcsolata ekkor megváltozott. 1975 meghatározó dátum volt az ügynökségek életében. Előtte segítettek a kiadóknak értékesíteni a folyóirataikat és létrehozni egy nemzetközi alapokon nyugvó piacot. 1975 után arra törekedtek, hogy meg tudják tartani a már meglévő előfizetéseiket, és nem bíztak abban, hogy a könyvtárak a folyton növekvő számú új folyóiratokat is meg fogják vásárolni. Bár nemzetközi szinten továbbra is terjeszkedés volt megfigyelhető, mégis nagyon lelassult ez a folyamat. A hangsúly azonban áttevődött az új előfizetések és új könyvtárak megjelenéséről a megújításokra. A kiadók kezdték észlelni a magfolyóirataik fontosságát, amelyek ekkorra érték el csúcsgorgalmukat.

Ha az 1975 – ig terjedő időszak a terjeszkedés időszaka volt az ügynökségek számára, akkor a következő évtized rengeteg újítást hozott, amely nemcsak az ügynökségeknek, hanem a kiadóknak és könyvtárosoknak is segített hatékonyabban kezelni az előfizetéseket és jobban megérteni egymás piacon betöltött szerepét.

Ebben az időben az ügynökségek vezető szerepet vállaltak az újdonságok népszerűsítésében. Az első nagy eredmény annak felismerése, hogy a folyóirat üzletág nagymértékben különbözött a könyvtől és igazából minden mástól.

A Blackwells kiadó felismerve, hogy a kiadók és a könyvtárosok nincsenek képviselve semmilyen szakmai fórumon, 1975 – ben Oxfordban megtartották az első fórumukat, amelyen az időszaki kiadványok problémáit vitatták meg. A találkozó nagyon sikeres volt, ezért 1977 – ben megismételték. Ezenkívül megalakult a *UK Serials Group*, amely a folyóirat üzletág angliai fórumává vált. Alapelve az volt, hogy a kereskedelmi és könyvtári szakemberek egyenértékűek. Ma már több mint 600 intézményi tagja van, számos összejevetelt tart és évenként megrendezett sikeres konferenciát. Továbbá terjeszti a világon a csoport elveit.

A folyóiratok árainak változása folyamatos probléma volt az évtizedek során. A változások követésére az ügynökségek árindex katalógusokat adtak ki, így az ügyfelek nyomon követhették az árváltozásokat a legtöbb témakörben.

A Blackwells ügynökség 1966 – ban jelentette meg először árindex katalógusát, amely a 70 – es években hatalmas fejlődésen ment keresztül. A kiadók számára az árak alakítása miatt volt fontos, a könyvtárak számára pedig a költségvetés előirányzásában nyújtott nagy segítséget. A 80 – as években már egy kifinomult rendszerré vált az ügynökségek által kiszámított ár előrejelzésekkel, amelyeket akkoriban azzal vádoltak, hogy önbeteljesítő jóslattá váltak.

Abban az időben, amikor a legtöbb vállalat küzdött a számítógépek használatának bevezetésével, az előfizető ügynökségek elkezdték automatizálni a rendelési folyamatokat. Az előfizetői üzletág szezonális, és a megrendelések intézése rengeteg munkával járt. Így az automatizálás mind az ügynökségek, mind a kiadók számára előnyös volt. Kezdetben a nagyobb ügynökségek, mint az EBSCO és a Faxon a saját szabványos automatizált rendelését használta, de szükség volt egy, az egész iparágra kiterjedő szabvány létrehozására.

Következésképpen az ASA (Assosiation of Subscription Agencies) szervezett egy találkozót 1986 – ban kiadók és ügynökségek számára, a lehetőségek megvitatására. 53 szervezet vett részt, ebből 41 volt kiadó. Itt létrejött egy nemzetközi munkacsoport, amely a mágneses adathordozók átvitelének kidolgozására lett hivatott. (International Working Party on Magnetic Media Transfers), valamint létrehozták a géppel olvasható előfizetői megrendelések cseréjére szolgáló nemzetközi szabványt (International Standards for Exchange of Machine Readable Subscription Orders) is. Mindez egy nemzetközi bizottság létrehozásához vezetett, amely a mai napig felügyeli a folyóiratok elektronikus adatcseréjét (International Committee on Electronic Data Interchange for Serials) felügyeli a mai napig, segítve az ügynökségek és kiadók munkáját is. Az első EDI X12 átvitel 1990 – ben történt meg a Faxon ügynökség és a Royal Society of Chemistry kiadó között.

Ez nagyon fontos lépés volt az üzletág számára, mivel bevezette az automatizálást és az egyébként gyorsan növekvő kiadásokat kordában tartotta. Kevesebb ügynökség ment tönkre és megkövetelte a kiadókkal való szorosabb együttműködést.

Hatékony ügynökség nem jelent mást, mint a szaktudás, az ügyfélszolgálat és megtakarítások elérésének egységét. A 80–as években bekövetkezett árváltozások miatt a volumengazdaságosság vált kiemelkedő tényezővé. Az ügynökségek nem véletlenül kezdtek el összeolvadni, felvásárolni egymást, ez a tendencia még ma is folytatódik. A kis ügynökségek felvásárlásával egyre jobban lecsökkent a tárgykörökre specializálódott ügynökségek száma. Ennek ellenére a kisebb speciális ügynökségek továbbra is működnek és néhány esetben virágznak, mivel szaktudásuk és piaci ismeretük értékes az ügyfelek számára.

Ugyanebben az időben több akadémiai könyvesbolt, amely foglalkozott kisszámú előfizetés lebonyolításával, kiszállt az üzletből, mivel egyre nehezebb volt felvenni a versenyt az egyre nagyobb ügynökségekkel.

A 90 – es évek közepén az előfizetői ipar nagy bajban volt. A folyóiratok árainak növekedésével egyre több lemondás történt. Az ügynökségeknek egyre rugalmasabb szolgáltatásokat kellett nyújtaniuk az ügyfelek számára, míg a kiadók egyre nagyobb nyomást gyakoroltak az ár tekintetében. A nagyobb ügynökségek, és kiadók terjeszkedése azt jelentette, hogy ha egy is tönkremegy, az az egész iparra nézve végzetes következményekkel járt volna.

1993 – ban a Faxon került nehéz helyzetbe, csak az mentette meg, hogy a Dawson 1994 – ben felvásárolta. A 90 – es években, miután az ügynökségek túljutottak már néhány pénzügyi válságon, a jövő még küzdelmesebbnek bizonyult. Megjelent az Internet és ezzel egy időben az elektronikus folyóiratok is.

Az Internet kétségtelenül mindenki számára mást jelent, de ami az ügynökségeket és a kiadókat illeti, ők a 90 – es évek közepén úgy kezelték, mint az információ egy új módon való szétosztásának lehetőségét. A forgalmazás az az üzletág, amelyet az ügynökök mindig is úgy kezeltek, mint a saját szakértői szerepkörük, így talán nem meglepő, hogy milyen gyorsan felismerték a Web – en elérhető elektronikus folyóiratok árusításának lehetőségét. Egyrészt ezt az új csatornát páratlan lehetőségként kezelték, másrészt viszont félelemmel fogadták. A félelem abból fakadt, hogy az elektronikus folyóiratok szolgáltatásához a kiadóknak több információra volt szükségük az ügyfeleiktől. Ez azt jelentette, hogy a kiadóknak ismerniük kell a felhasználókat, ami eddig az ügynökségek szerepkörébe tartozott. Ezenfelül a tartalomhoz való hozzáférés közvetlenül a kiadón keresztül történt, ezeket a tényeket látva kezdetben több ügynökség is attól félt, hogy ez az üzletből való kizárásukhoz fog vezetni. Mára azonban már bebizonyosodott, hogy sem a nyomtatott, sem az elektronikus tartalmak esetében nem történhet meg. A kiadónak mindkét esetben szüksége van a megfelelő információra az ügyfeleitől és ez az a terület, melyben az ügynökségeknek nagy tapasztalata van.

Új szolgáltatások bevezetésére volt szükség. Elsőként 1996 – ben a Blackwells jelent meg az *Electronic Journal Navigator* szolgáltatással, ezután jött a Swets, Dawson és az EBSCO. Ez a szolgáltatás egy kapcsolódási pontot / átjárót (*gateway*) biztosított az előfizetett elektronikus folyóiratok tartalmihoz egy közös keresőfelületen, amely egyszerű keresést biztosított a tartalomjegyzékben. Ezek a szolgáltatások általában linkek segítségével elvezettek a kiadói oldalakhoz, de néhány kiadó esetében a tartalmakat az ügynökség saját szerverein tárolta.

Néhány számítógép orientált cég is felismerte az elektronikus folyóirat piac nyújtotta lehetőségeket. Az elsők között tört be az OCLC és a Bids, mindkettő rendelkezett egyetemi háttérrel, így a felsőoktatásban résztvevők fő kiszolgálói lettek. Ők voltak az első elektronikus közvetítők, akik a Web – en keresztül rengeteg új szolgáltatást ajánlottak a kiadóknak és a könyvtáraknak.

Őket hamarosan követte több sikeres kereskedelmi cég is, mint pl. a Catchword (ma már az Ingenta cég része), a Turpin, a HighWire, az Ingenta, akik a kiadó számára előállították az elektronikus folyóiratokat, és a világban terjesztették őket. A kis- és közepes méretű kiadók számára ez a szolgáltatás jól működött. Az ügynökségektől abban különböztek, hogy nekik csak a kiadók fizettek, a könyvtárak nem. A könyvtárak csak a kiadóknak fizettek. A terjesztői lánc ezzel kiterjedt. A könyvtárak rendeltek az ügynökségtől, az ügynökség a kiadótól, aki az előfizetői információkat szolgáltatva a közvetítőnek, a közvetítő pedig néhány esetben az ügynökség átjáró (*gateway*) rendszerén szolgáltatott a könyvtárnak. Így a közvetítők valódi részévé váltak a szolgáltató láncnak, közvetlen kapcsolatban állva a kiadókkal és ügynökségekkel is.

Az elektronikus folyóirat technológiájának rohamos fejlődését már nem elégítette ki azon adminisztrációs rendszer, amelyet a nyomtatott folyóiratok esetében használtak. Sokkal több információt kell biztosítani a kiadók felé az elektronikus tartalmak eléréséhez. Licencek, megfelelő technikai háttér és szaktudás is szükséges a használatukhoz. A mérésük is nehéz a használatban. Mindez összetettebbé tette a rendelést, az ügynökségeknek és a könyvtáraknak is jártasságot kellett szerezniük. Ez a folyamat tovább folytatódik, de mindkét fél felismerte, hogy hosszú távon kifizetődőbb az elektronikus folyóiratok előfizetése, mint a nyomtatottaké. Ennek következményeként a kiadók hirtelen igényt tartottak az ügynökségek szolgáltatásaira megkönnyítve ezt az átmenetet és a szükséges információk beszerzését, engedélyeztetések, hozzáférési útvonalak és licencek lefolytatásának az irányítását.

Az utóbbi években a konzorciumok száma is megnőtt. Kezdetben ezek a konzorciumok a nyomtatott folyóiratok szállítására vonatkoztak és az ügynökségekkel lettek megkötve. Napjainkban a konzorciumok száma és nagysága is növekedett. A tárgyalások a kiadókkal történnek az elektronikus folyóiratok jobb elérése érdekében. Angliában ez a NESLI-n (*National Electronic Site Licence Initiative*) keresztül történt, itt egy ügynökséget (Blackwells) és egy közvetítőt (MIMAS) is bevontak a nemzeti konzorciumba. Más országokban nem mindig vannak be ügynökséget a konzorciumok megkötéséhez, manapság azonban egyre több ügynökség vállalja fel ezt a feladatot is. Magyarországon a kormány által támogatott konzorcium az EISZ (Elektronikus Információ Szolgáltatás), melynek fennmaradása kétséges és az egyetemek összefogására van szükség a megtartásához.

Az ügynökségek felismerték, hogy az elektronikus folyóiratok terjesztése szükségessé teszi egy nemzetközi egységes licenc minta megalkotását, mely lehetővé teszi a kiadók és könyvtárak számára a feltételekben történő megegyezést. A fizetési és használati feltételekről továbbra is az érdekelt feleknek kell megállapodniuk.

Mind a kiadók, mind a könyvtárak munkáját megkönnyítette a nyelv szabványosítása és a feltételek megfogalmazása. Ezt az újító szemléletet John Cox egy korábbi, PA / JISC egyezményre alapozva hozta létre és fejlesztette tovább a Blackwells, Dawson, Ebsco, Harrassowitz és Swets támogatásával.

Megjósolni a jövőt nem lehet, a felvázolt tények is bizonyítják, hogy az ügynökségek nincsenek könnyű helyzetben. Az évtizedek során fellépő nehézségeket azonban mindig áthidalták valamilyen módon és van néhány terület, amelyben kulcsfontosságú szerepet tölthetnek be a jövőben is.

A bekövetkezett jelentős változások között a legkritikusabb problémának a jogosultságok kezelése (*rights management*) tűnt, az eddigi terjesztői láncból ez hiányzott. Ma már lehetséges és járható út, hogy az elektronikus folyóiratcikkeket összekapcsolják a bennük lévő hivatkozásokkal és indexelési szolgáltatásokkal a CrossRef – en keresztül, amely a PILA újítása. A DOI (Digital Object Identifier) megjelenése a DOI Foundation által.

Lehetőség van az egyetemek állományának összekapcsolására a folyóiratcikkkel SFX technológián keresztül. A Z39.50 – en keresztül lehetőség van egyszerre több adatbázisban keresni és közvetlenül eljutni a cikk teljes szövegéhez.

Nem kézenfekvő azonban, hogy a kiadók hogyan döntenek el, hogy a felhasználónak van – e jogosultsága az adott tartalomhoz. A technológia ebben az esetben csak egy része a probléma megoldásának. Mivel nem minden előfizetés történik közvetlenül a kiadón keresztül, hanem aggregátor szolgáltatásokon, előfizető ügynökségek átjáró oldalain, vagy bibliográfiai szolgáltatást nyújtó adatbázisokon keresztül. Az engedélyeztetés a kiadótól függ, de ha egy közvetítő csatornán keresztül szolgáltatja a tartalmakat, akkor már nincs rálátása, hogy a felhasználónak van – e jogosultsága könyvtári előfizetésen keresztül. Az ügynökségek kiterjedt adatbázis előfizetéseikkel kézben tarthatják a nehézségek megoldását és felgyorsíthatják a folyamatot. Ehhez azonban a felek szoros együttműködésére van szükség.

ASA (Association of Subscription Agents)

1934 – ben alapították, ekkor a neve *Association of Export Subscription Newsagent* volt, 1982 – ben lett *Association of Subscription Agents* és 2000 – ben ismét nevet váltott és ma *Association of Subscription Agents and Intermediaries* rámutatva arra, hogy az elektronikus környezetben a cégek egyre szélesebb köre vesz részt a folyóiratok szolgáltatásában és szétosztásában. Több közvetítő cég is csatlakozott hozzá, főleg olyanok, amelyek adatbázisokat is szolgáltatnak.

Azzal a céllal alapították, hogy ellenőrzés alatt tartsa az ügynökségek árversengését. Később már a kiadók és ügyfelek közötti szolgáltatások színvonalas ellátása, a „legjobb alkalmazás” szemléletének elősegítése és a kiadókkal való jó viszony kiépítése lett a fő motiváció. Ezenfelül világszerte képviselni tagjainak közös érdekeit; melybe beletartoznak a kiadók, az ügyfelek, az ügynökségek, az állami szervezetek és az egyesületek is.

Kezdetben tagjai szigorúan az Egyesült Királyságból kerültek ki, mára viszont már teljes mértékben nemzetközi szervezet, amelynek tagjai sokféle előnyt élveznek.

1987 – ben még csak 13 tagja volt (csak Angliából), 1992 – ben 28 (ekkor már más országok is csatlakozhattak), 2004 – re ez a szám 44 – re növekedett.

A tagok közül néhány: EBSCO, Swets, Edina, Ingenta, Ovid, Teldan, AOBC, Basch, Cox. A tagság bárki számára nyitott, akinek a fő tevékenysége vagy tevékenységének alapvető része előfizetések kezelése és éves forgalma megközelíti az 1 millió fontot. Az ASA tagság azon leányvállalatokra is érvényes, amelyeket valamely tag idő közben bekebelezett. Ezenfelül olyan szervezetek számára is, akik érdekeltek az ASA és az ügynökségek munkájában, különösen az elektronikus közvetítő kereskedők, a kiadók és a könyvtári szervezetek. Tagjai számára különböző szolgáltatásokat nyújt, de talán a leghasznosabb a rendszeres ülések szervezése, ahol lehetőség van tapasztalatcserére. Ezek az ügynökségek közötti kereskedelmi kapcsolatok lehetővé teszik az irodalom azonnali és olcsó eljuttatását a világ bármely pontjára.

A könyvtári előfizetések több mint 90 % - át világszerte az ASA tagok kezelik. Az ASA tagság garantálja számukra, hogy minőségi szolgáltatásban részesülnek és előfizetéseik kezelése megfelelő rendszerben történik.

Szolgáltatásai az ügyfelek számára:

- Teljes körű minőségi szolgáltatás biztosítása általánosan elfogadott irányelvek alapján.
- Pontos és könnyen hozzáférhető jelentések támogatása.
- Naprakész információk adása a folyóiratokról, árakról ajánló jegyzék segítségével, amely a nehezen hozzáférhető címeket is tartalmazza, ezzel egy egyedülálló forrást biztosítva az időszaki kiadványokról.
- Segítséget nyújt az elektronikus folyóiratok elérésével, áraival, licenc szerződéseivel kapcsolatban.
- Foglalkozik a régi példányok, mikroformátumok, elektronikus és más új adathordozók kezelésével.
- Árjegyzékeket, hírleveleket és hivatalos közleményeket ad ki, továbbá árajánlatokat is készít.
- Pontos, részletes számlákat készít, figyelembe véve az ügyfelek egyedi szükségleteit.
- Lefolytatja a rendeléseket több ezer lehetséges kiadóval.
- Időben megújítja az előfizetéseket, így elkerülhető a szállítás felfüggesztése.
- Hatékonyan intézi a reklamálásokat a hiányzó számok és más kérések esetében is.
- Előzetes információkat szolgáltat pl. kiadványok késésével, címváltozásokkal kapcsolatban.
- Jó kapcsolatokat ápol mind a kiadókkal, mind a könyvtárakkal.
- Segíti, amennyire csak tudja az ügyfelek költségvetési és pénzügyi igazgatását.
- Jelentések küldésével segíti a könyvtárak gyűjteményszervezésének irányítását.
- Támogatja az automatizálási folyamatokat.
- Minden kiadó anyagát továbbítja.

Szolgáltatásai a kiadók számára:

- Összeköttetésben áll minden kiadóval, a szolgáltatások javítása, költségek megtakarítása, eladások növelése érdekében.
- Segít megszerezni és megtartani intézményi és egyéni előfizetéseket Egyéni előfizetések esetében tisztázza a használati feltételeket és garantálja, hogy az előfizető nem szándékozik intézmény számára biztosítani az előfizetést. Továbbá biztosítja, hogy az előfizetés összhangban van a kiadó jellegével.
- A megújítási folyamatok automatizálása, amely csökkenti mind a kiadók, mind az ügynökségek adminisztrációs idejét, ahol ez lehetséges és nyereséges.
- A kiadó által meghatározott árlista szerinti kifizetés elintézése a megfelelő pénznemben.
- Megállapodás szerint biztosítja az intézmények, felhasználók teljes címét.
- Rendelkezésre bocsátja az ügyfelek pontos adatait, így lehetővé teszi a kiadók számára mind a nyomtatott mind az elektronikus folyóiratok pontos szolgáltatását.

Rollo Turner, az ASA főtitkára találóan úgy fogalmazott egy előadásán, hogy „az előfizető ügynökségek és a közvetítők a dzsem a szendvicsben”.

„Az ügynökségek értéknövelt szolgáltatásokat nyújtanak a könyvtárak számára a költségmegtakarítás és jobb minőségű áru beszerzése érdekében. A kiadók számára pedig a jobb szolgáltatások, jobb értékesítési útvonalak kiválasztása és lehetőség az értékesítés növelésére.” (Rollo Turner: Agents and Intermediaries: The Jam in the Sandwich, Charleston, 2003 November)

Elektronikus erőforrások (E-resources)

Az elektronikus folyóiratok, elektronikus könyvek, elektronikus folyóiratcsomagok és adatbázisok tartoznak ide.

4 típusa van az online forrásoknak:

1. elektronikus folyóirat, mint folyóirat előfizetés
2. elektronikus folyóiratcsomagok, melyek egyéni előfizetesként vagy konzorciumban kerülnek előfizetésre
3. adatbázisok
4. elektronikus könyvcsomag előfizetések

Előfizetési modellek:

1. Nyomtatott folyóirat előfizetés ingyenes online hozzáféréssel Ár: 100 %
2. Nyomtatott folyóirat előfizetés + online előfizetés Ár: 105 % - 125 %
3. Online előfizetés Ár: 80 % - 100 %

A következő kérdések merülnek fel az árkalkuláció előtt az ügynökség részéről:

- Egy felhasználós, több felhasználós?
- Egy helyszínes, több helyszínes?
- Mennyi a teljes munkaidőben dolgozó személyzet és a nappali tagozatos hallgatók száma (FTE = Full – Time-Equivalent)?
- Felhasználás típusa?

Az ár a már meglévő előfizetésektől függ. Nem lesz olcsóbb, csak több minden válik elérhetővé.

Kiadói csomagban megvásárolt elektronikus folyóiratok:

1. Elektronikus folyóirat előnyben részesítése (E - on - top)
2. Csak elektronikus (E - only)
3. Csak elektronikus nagymértékű árkedvezmény néhány nyomtatott címre (E - only with Deep Discounted Price on Select Titles)

Megrendelés előtt további kérdések tisztázása:

- Egyéni engedélyezéssel vagy konzorciumon keresztül történik a rendelés?
- Kereszthivatkozások, teljes gyűjtemény vagy téma gyűjtemény?
- Milyen hosszú távú archiválásra van szükség?
- Egy - vagy többéves időtartamra szól az előfizetés?
- Korábbi állomány elérhetősége?
- Hitelesítési eljárás?

Teljes szöveges adatbázisok:

A nem magfolyóiratok elérését is lehetővé teszi. Széleskörű archív állomány elérése különböző kiadóknál. Figyelemmel kell kísérni a folyóirat előfizetések cseréjét, az adatbázis összetétele változik és több folyóirat késleltetve (3-12 hónap) válik elérhetővé az adatbázisokban.

Az elektronikus folyóiratok használata és beszerzése drámaian nő. A kiadói ár és engedélyezési modellek fejlesztés alatt állnak. Kevesebb nyomtatott előfizetés lesz ingyenes online hozzáféréssel, több online előfizetés vagy csak online előfizetés és kategória szerinti fizetési osztályozás (felhasználói és használat szerinti árajánlat).

A könyvtáraknak stratégiai tervet kell készíteni, hogyan tudnak a leghatékonyabban hozzáférni az információkhoz.

A könyvtár fizikailag megváltozik, de a könyvtáros fontossága nem változik ebben a világban.

Elektronikus folyóiratok

Az elektronikus folyóirat előfizetések kezelésekor új követelmények jelennek meg, s az előfizető ügynökségeknek is szembe kellett nézni ezen kihívásokkal. Több összetevője van, mint pl. engedélyszerzés, regisztrálás, hozzáférés, használati statisztikák készítése és archiválás. Ezen információk beszerzésében, szétosztásában ugyanúgy segíthetnek az ügynökségek, mint a pénzügyek intézésében. Továbbá a szerződési tárgyalásokban és az elektronikus folyóiratok elérésének összegyűjtésében is fontos szerepük lehet. A kiadókkal és a kívülálló, tartalmat szolgáltató harmadik féllel való tárgyalás folyamata és az elektronikus tartalomátvitel szabványosításának az ügyintézés is felgyorsulhat.

Az ügynökségek alapvető feladata a kiadók és könyvtárak háttérmunkájának megkönnyítése és a kiadások csökkentése. A változással mindenkinek meg kell értenie, hogy elektronikus folyóiratok kezelése összetett feladat és nem csak egy egyszerű üzletkötés. Az adminisztrációs feladatok sokkal összetettebbek, mint a nyomtatott folyóiratok kezelése során.

Az ügynökségek ezen új elvárások kielégítésén fáradoznak, amit néhány mondatban mutatnék be:

Kiválasztás: Az ügynökségek hosszú ideje fenntartott adatbázissal rendelkeznek, melyben nyomon követhetőek a cím- és árváltozások, tulajdonos váltások és így tovább. Ezt az adatbázist kibővítették elektronikus folyóirat listával, kiadói csomagokkal és a felhasználók saját gyűjteményeivel. Figyelemmel kísérik mikor válik egy folyóirat online hozzáférhetővé és erről értesítik a nyomtatott változatot előfizetőket.

Tárgyalás és engedélyeztetés: Az igények kielégítésének megkönnyítésére lefolytatja a tárgyalásokat. Az egész piacra vonatkozóan van tapasztalatuk, így mind a kiadók, mind a könyvtárak segítségére lehetnek a megfelelő eljárás szemléletének a kialakításában.

Rendelés: Új rendelési folyamatra van szükség az elektronikus folyóiratok esetében, a korábbi, csak nyomtatott folyóiratok esetében használt rendszer túl lassúnak bizonyult. Amikor minden elintézésre került, az új elektronikus rendelések mind a kiadókhoz, mind a tartalomszolgáltatókhoz eljutnak egy időben, gyakran meggyorsított kifizetéssel annak érdekében, hogy az elérés napokon és ne heteken belül legyen engedélyeztetve. Ezzel egy időben az ügynökség rögzíti a kapcsolattartó nevét, e-mail címét és ha lehetséges, akkor a kiadó által megadott ügyfél azonosítót is.

Kifizetés: Az ügynökségek számlázási tapasztalata nagyban hozzájárul a könyvtárak szükségleteinek a kielégítéséhez. Jól kezelik a külföldi pénznemeket, figyelve az aktuális valuta árfolyamokat.

Regisztráció: A kiadók és tartalomszolgáltatók által észlelt probléma, hogy az előfizetők nem regisztrálnak a jogosult tartalmakra, így a hozzáférés sok esetben nem valósul meg. Az ügynökségek a tartalomszolgáltatókkal együtt felvállalták ennek segítségét a könyvtárak számára, pontos utasításokat adva a regisztráláshoz és karbantartáshoz. (pl. IP címek vagy elérési feltételek változása)

Hozzáférés és egységesítés: Több ügynökség kínál egységesített átjárókat (*gateway*) az elektronikus folyóiratok egységesítésére egy felületen összegyűjtve bármely forrásból származó elektronikus tartalmakat. Ezek a felületek nemcsak metaadatok és linkek kereshető felületei, hanem az előfizetések ellenőrző felülete is, így a felhasználó látja, mely tartalmakhoz van közvetlen hozzáférése. Kifejlesztettek interaktív használói felületeket (ILS - interactive learning system) és a könyvtár állományának katalógusával is összekapcsolhatóak. MARC rekordokat is szolgáltatnak, A-to-Z szolgáltatásokat és Open URL - ket.

Néhány kiadó és könyvtár mégis kihagyja a közvetítőket. A kiadók legáltalánosabb oka talán, hogy megspórolhatják az ügynöki megbízási árát. Gyakran alábecsülik az elektronikus szolgáltatás összetettségét, és úgy gondolják, hogy a nyomtatott folyóirat előfizetéssel ingyenesen elérhetővé teszik az online változatot. Ehhez azonban még hozzájönnek a plusz kiadások, pl. 24 órás ügyfélszolgálat, ILS és MARC rekord feltöltések és folyamatos link ellenőrzések. A kiadók alkalmatlanok kielégíteni ezen igényeket.

A könyvtárak azért hagyják ki az ügynökségeket, mert a kiadók erre sarkallják őket. Az elektronikus folyóiratok megjelenésekor tényleg megfigyelhető volt egy kis bizonytalanság a működésükben az engedélyezettetés és a konzorciumi szükségletek terén, azonban az évek során felvették a versenyt.

Milyen előnye származhat a könyvtárnak?

- 1, Az egyes kiadók nem tudnak átfogó képet nyújtani a gyűjtemény gyarapításának eldöntésében.
- 2, A kisebb kiadóknak lehet, hogy van bizonyos témában több magfolyóirata, de ügyfélszolgálatot nem tudnak biztosítani.
- 3, A kiadók vagy tartalomszolgáltatók nem nyújtanak olyan átfogó szolgáltatásokat, mint az ügynökségek platformjai.
- 4, A pénzügyek lebonyolításának a megszilárdítása továbbra is előnyökkel jár: csökkenti az adminisztrációs kiadásokat.
- 5, Az ügynökségek szervezeteket is kiszolgálnak, míg a kiadók nem.

A kiadókban felmerült a kérdés a változások során, hogy milyen szolgáltatásokat biztosítsanak. Néhányan eldöntötték, hogy a technikai részét nem vállalják fel a szolgáltatásnak és bevonnak tartalomszolgáltatókat. Még olyan kiadók is változtattak álláspontjukon, akik kezdetben kizárták az ügynökségeket az online licencek pénzügyeinek kezeléséből. Tagadhatatlanul nagyságrendi megtakarításokat érhetnek el, ha egy harmadik fél intézi a számlázással és gyűjteménnyel kapcsolatos teendőket. Mind a kiadók, mind a könyvtárak számára az alapvető fontosságú feladatok ellátásának átgondolása arra a felismerésre vezetett, hogy nem biztos, hogy megéri kihagyni az ügynökségeket.

Az új, elektronikus folyóirattal kapcsolatos folyamatok át kellett, hogy alakuljanak, egy automatizált, hatékony kapcsolattá a könyvtárak és a felhasználók irányába. Támogatni kell a licencek, linkelések, használati statisztikák útmutatásait és az előfizetési információk cseréjét. Meg kell győzni a felhasználó könyvtárakat a szolgáltatások előnyeiről.

EBSCO

Az EBSCO egy újíto cég, melynek gyökerei a nyomtatott folyóirat kiadáshoz nyúlnak vissza. Manapság több száz online erőforrással rendelkezik, a legkorszerűbb gépparkkal ellátott telephelyén az Ipswich folyó partján Massachusetts - ben, az USA - ban. Figyelemre méltó munka folyik a színpalak mögött Ipswich - ben (és szerte a világon) annak érdekében, hogy a felhasználók egy kattintással hozzájussanak az információhoz az EBSCOhost online adatbázisán keresztül.

A cég 1984 - ben jött létre Massachusetts-ben egy nyomtatott kiadvány kiadásával (*Popular Magazine Review*), amely 300 folyóirat cikkeinek a kivonatait szolgáltatta. 1987 - ben az EBSCO Industries felvásárolta a céget és létrejött az EBSCO Publishing, és a kiadvány neve is megváltozott (*Magazine Article Summaries*). 1989 - ben adták ki a MAS első CD verzióját.

Az EBSCO Publishing 2 alkalmazottal kezdte meg működését, mely az elmúlt több mint 20 év alatt 790 - re nőtt, beleértve 40 könyvtárost is, több mint 290 online adatbázist létrehozva. 32 irodával rendelkeznek 22 országban, nemzetközi székhelye Birmingham - ben (USA) található, európai információs központja Berlinben van. Ellenőrzött szállítási központja Birmingham - ben, (USA) és Aalsmeer - ben (Hollandia).

Az EBSCO feldolgozási folyamatai, gyűjteményfejlesztése, műszaki szolgáltatásai, különböző részlegei nagyon hasonlóak, mint egy könyvtárban.

Üzem/felszereltség: A cég központja a már említett Ipswich folyó menti épületben van, egy átalakított malom épületegyüttesben. A telephely három épülete van használatban, a negyedik egy parkoló. A kívülről ódivatúnak látszó komplexum belül nagyon modern, a téglával borított falak mögött a legkorszerűbb géppark található. A központi épületben kaptak helyet az irodák, a kávézó és egy edzőterem a személyzet számára. A legelső EBSCOhost szerverszoba is itt került elhelyezésre. A második épületben található a folyóirat érkeztető és feldolgozó részleg, amely az engedélyeztetésekkel, az előfizetések kezelésével és a nyomtatott és elektronikus eszközök bevitelével foglalkozik. A harmadik épületben került elhelyezésre a második és nemrégiben megvalósult adatközpont, több mint 200 szerverrel.

Az értékesítés nem terjesztőkön keresztül történik, hanem közvetlenül az EBSCO Publishing üzletkötőin keresztül szerte a világon, akik a felhasználói visszajelzéseket összegyűjtik és közvetítik a termékfejlesztési csapat felé. Egy másik fontos információforrása a fejlesztésnek a 17 tanácsadói testület, mely tagjainak $\frac{3}{4}$ része tudományos intézményekből került ki. Az egyik feladatuk a felhasználói visszajelzések beszerzése, melyet aztán a termékek továbbfejlesztésére fordítanak és útmutatást adnak az új termékek fejlesztésénél.

Az ügyfelekkel való közvetlen kapcsolat teszi lehetővé az ügyfelek kívánságainak rugalmas kezelését mind a már meglévő termékek tökéletesítésében, mind az új termékek kifejlesztésében.

A termékfejlesztési részleg célja az adatbázisokban legtöbbet használt folyóiratok absztraktjai-hoz a teljes szöveg folyamatos feltöltése. Ez hasonlóan működik, mint egy egyetemi könyvtár gyűjteményfejlesztése során végigjárt út. A kapcsolattartók a campusokon begyűjtik a kéréseket, ezeket rangsorolják és figyelembe veszik a gyűjtemény fejlesztése során, és ezután megtörténik a szerzeményezés. A személyzet a rendelés után megfigyeli a használatot.

Az adatbázisokhoz való új tartalmak hozzáadásakor a kiadókkal való tárgyalások során az EBSCO figyelembe veszi a felhasználói visszajelzéseket, a tanácsadói testület javaslatait, a témakörök legtöbbet használt folyóirat címeit és az absztrakt - ok letöltéseinek számát.

Az EBSCO Publishing létrehozott egy egyesített online adatbázist (*EBSCOhost*) szerte a világon, tudományos-, iskolai-, nyilvános-, orvosi- és vállalati könyvtárak részére. Jelenleg 250 adatbázist szolgáltat a terrorizmustól a kertészetten át számos témakört lefedve.

Az EBSCOhost adatbázis feltöltésének folyamata: Miután a feltöltendő tartalom kiválasztásra került a beszerzési folyamat elindul a cég folyóirat részlegén. Amikor egy cím adatbázisba való kiválasztása megtörtént kapcsolatba lépnek a kiadóval, az előfizetés megtörténik és az anyag beszerzésre kerül, melyet a kiadó vagy elektronikusan vagy nyomtatva küld el. Mint manapság a könyvtárak többsége az EBSCO is foglalkozik mind a nyomtatott mind az online adathordozókkal. A 37.000 aktív rendelésnek kb. 65 % - a elektronikus, 35 % - a nyomtatott formában érkezik az EBSCO - hoz. (2007-es adat)

Minden anyag az EBSCO saját rendszerében kerül érkeztetésre. Mivel egyik már létező könyvtári rendszer sem bizonyult elég rugalmasnak a cég szükségleteinek kielégítésére, így az EBSCO kifejlesztette a sajátját. Miután az anyagok bevitelre kerültek, az indexelésük és kivonatokkal való ellátásuk történik, néhány esetben ezt a lépést már a kiadó elvégzi.

Míg a legtöbb könyvtár a folyóiratokat a cím szintjén tárja fel, addig az EBSCO cikk mélységig. 2007 – es adat szerint hét alkalmazott foglalkozik a beszerzéssel, kilenc az elektronikus tartalmak intézésével és hatan felelősek az érkeztetésért.

Érkeztetés után a nyomtatott folyóiratokat szkennelik és ezután csatolják a tartalomjegyzék rekordjához, majd küldik tovább az indexeléssel és kivonatolással foglalkozó részlegnek. Itt besorolják a megfelelő témakörbe és tezaurusz segítségével indexelik. Absztrakttal is ellátják, ha a kiadó vagy a szerző nem biztosította. Ezen az osztályon hat ember foglalkozik kizárólag a keresőrendszerek szótári támogatásával. Elektronikus folyóiratok esetében természetesen kimarad a szkennelés és rögtön indexelésre és kivonatolásra kerül sor, ha a kiadó nem szolgáltatja az absztraktot a PDF formátummal együtt. Az egyes osztályoknak napi szinten megszabott mennyiséget kell teljesíteniük.

Feldolgozás után a tartalom bekerül egy belső adatbázisba és onnan a termékfejlesztési osztály betölti a felhasználói felületre. Néhány elektronikusan beérkezett anyag közvetlenül ide érkezik és azonnal bekerül az adatbázisba. Így lehetséges az, hogy a felhasználók még a nyomtatott folyóirat könyvtárba érkezése előtt elérnek bizonyos tartalmakat az EBSCOhost adatbázison keresztül. Nyomtatott folyóiratok esetében az elsőbbséget élvező tartalmak a beérkezéstől számított 24 órán belül feltöltésre kerülnek, az alacsonyabb prioritású anyagoknál ez maximum 3 hét.

Az EBSCO több nagy sebességű szkennelőrrel rendelkezik a beérkezett nyomtatott anyagok kezelésére és egy többlet ráfordításos szkennelőrrel (*overhead scanner*) a kölcsönzött anyagok számára. Az EBSCO folyamatosan tölti fel a folyóiratok hiányzó és archív számait, ehhez viszont szükség van a könyvtári partnerek bekötött folyóirataira. Ezeket a már említett szkennelőr be tudja olvasni úgy, hogy közvetlen mechanikus hatásnak ne legyenek kitéve.

Szkennelés után a beérkezett nyomtatott folyóiratok egy alagsori raktárba kerülnek, ahol minden egyes szám kap egy rendszer által automatikusan generált polcazonosítót. Így a későbbiekben a személyzet számára lehetőség van megkeresni a folyóiratszámot, amennyiben szükséges.

2006 tavaszán az áradások miatt az állomány egyharmada tönkrement, így újrakatalogizálás folyik, továbbá az online archiváláshoz folyamatosan szkennelik be a régi számokat. Az egész állomány beszkennelése után sem tervezik kidobni a nyomtatott állományt.

Néhány archív folyóirat csak az EBSCO Publishing adatbázisában érhető el online, így azon kiadók, amelyek még mindig csak nyomtatott folyóiratokkal foglalkoznak az EBSCO – ra támaszkodhatnak az online archív állomány beszerzésekor.

Az adatbázis eredetileg csak folyóiratok anyagait tartalmazta, ma már azonban találunk monografikus tartalmakat, képeket, videókat, híreket is. A közeljövőben Web – es blogok feltöltését is tervezik. Egyre nagyobb igény mutatkozik több nem angol nyelvű tartalom feltöltésére és speciális témaköröket felölelő adatbázisokra.

Ha az adatok már bekerültek az adatbázisba, elérhetővé kell tenni azt a felhasználók számára. A harmadik, legkorszerűbb épületben több mint 200 Web szerver található, amelyek 80 és 100 terabyte közötti adatot tárolnak. Ha bármilyen probléma merülne fel, egy másik adatközpontot is fenntartanak a központi épületben és a biztonsági másolatokat Alabama – ban tárolják.

Az EBSCOhost adatbázis naponta több mint 5 millió keresést kezel, ezzel felkerült a 2100 legtöbbet látogatott weboldal listájára.

Az EBSCO folyamatosan építi a kapcsolatokat a fejlődő országokkal is. Több irodát is létrehoztak helyi képviselőkkel Indiában és Afrikában.

Az EBSCO szolgáltatásai

EBSCO Information Services:

Nyomtatott folyóiratok, elektronikus folyóiratok, elektronikus könyvek, elektronikus folyóirat csomagok előfizetéseinek teljes körű ügyintézését végzi bármilyen típusú könyvtár, kutatóintézet és cég számára. Ezenfelül kiemelkedő szerepet vállal az elektronikus szolgáltatások, teljes szövegű és referencia adatbázisok fejlesztésében.

2 legfontosabb ágazata:

- EBSCO Subscription Services = előfizető ügynökség
- EBSCO Publishing = teljes szövegű és index & absztrakt adatbázisok

Átfogó szolgáltatásaik nyomtatott folyóiratokhoz:

- megrendelés és megújítás
- fizetés a kiadóknak
- számlázás
- reklamáció
- tájékoztatás a folyóiratcímekről
- ellenőrzött szállítás: JETS
- EBSCONET: internet - alapú előfizetés adminisztráló rendszer könyvtárosoknak
- árelemzés és más ügyviteli jelentések

Szolgáltatások előfizetésekhez:

- tájékoztatás a cím és kiadó megváltozásáról
- tájékoztatás a regisztráció módjáról
- regisztráció, ahol lehetséges
- számlázás az ügyfél kívánsága szerint
- előfizetési előzetes kifizetése
- adatok automatikus beillesztése más szolgáltatásokba: A-to-Z, EJS, LinkSource
- szolgáltatások konzorciumoknak
- egyedi kiadói csomagok

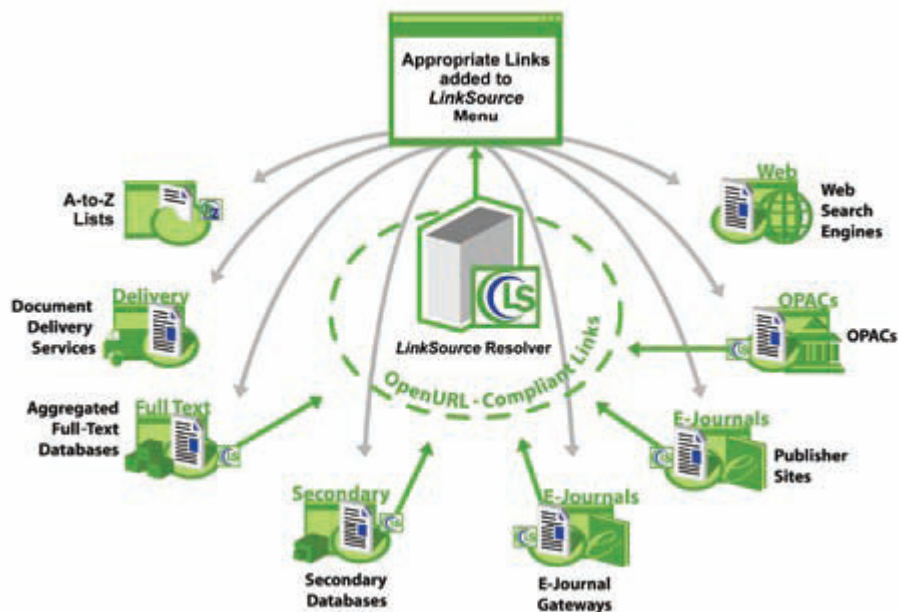
Linking Server (LinkSource)

A LinkSource (1. ábra) nem egy keresőfelület. Szerepe környezetfüggő linkek kiépítése a teljes szöveghez vagy más bármely adatelemre hivatkozó szolgáltatáshoz.

Szolgáltatótól és felülettől függetlenül teszi lehetővé az online információk összekapcsolását bibliográfiai és teljes szövegű adatbázisokból, könyvtári katalógusokból, kiadók weboldaláról, elektronikus folyóirat portálokról, metakeresőkből, könyvtárközi kölcsönzést lebonyolító szolgáltatóktól és más elektronikus folyóiratforrások listájából linkeléssel a cikkek szintjén. Ellenőrzi a teljes szöveghez vezető linkek hozzáférési jogát. Ha nem jogosult a felhasználó a teljes szöveg megtekintésére, tovább irányítja a könyvtári katalógushoz, könyvtárközi szolgáltatás eléréséhez.

Nem szükséges speciális hardware használata, az EBSCO szervere bonyolítja és aktualizálja a szolgáltatást.

Adminisztrátori eszközök: A szolgáltatás adminisztrációja az AtoZ szolgáltatás adminisztrációs felületről indítható. Linkek beállítására és gondozására, hozzáférési jogok adminisztrációjára, felhasználói statisztikák lekérdezésére van lehetőség. A szolgáltatás a nap 24 órájában elérhető és állandó technikai felügyelet alatt áll.

1.ábra: LinkSource feladata

JETS (Journal Expediting and Technical Services)

A JETS olyan szolgáltatás, mely a folyóiratok ellenőrzött szállítását biztosítja. Logisztikai központjai a világ több pontján is megtalálhatóak: az USA - ban (az EBSCO nemzetközi székhelyén), Hollandiában, Angliában, Németországban, Spanyolországban, Olaszországban, Franciaországban, Lengyelországban, Ausztráliában és Koreában.

Az 1970 - es évek elején hozták létre ezt a szolgáltatást; abban az időben, amikor világszerte egyre nőtt az előfizetők száma. Kezdetben arra alapozva, hogy egy közös telephelyen ellenőrizve, csomagolva és postázva az előfizetők nem - belföldi folyóiratait sokkal megbízhatóbban és gyorsabban lehet kiszállítani, mintha közvetlenül a kiadótól kapják meg a hagyományos postai szolgáltatáson keresztül. Az évek során azonban több szolgáltatást is ellát a JETS.

A JETS - en keresztül rendelt folyóiratok szállítása esetén az EBSCO intézi minden egyes szám érkezésének ellenőrzését és automatikus reklamálását még szállítás előtt. Ezenkívül egyes folyóiratokat az Egyesült Államok belföldi árazása szerint biztosítanak és a vámügyek intézését is átvállalják. A kézbesítés gyakoriságát az előfizető határozza meg. Kérésre a folyóiratot vonalkóddal illetve lopás gátlóval látják el, kardexezését is elvégzik. Igény szerint negyedévente összesített reklamációs jelentést illetve összesített szállítólevelet küldenek a már kézbesített folyóiratokról.

A szállítás futárszolgálat igénybevételével történik. Az egyes szállítmányok tartalmazzák a folyóiratok összesített listáját, ennek segítségével ellenőrizhető a tartalma. Hiány esetén azonnali reklamálásra van lehetőség az EBSCONET - en keresztül.

EBSCOHost

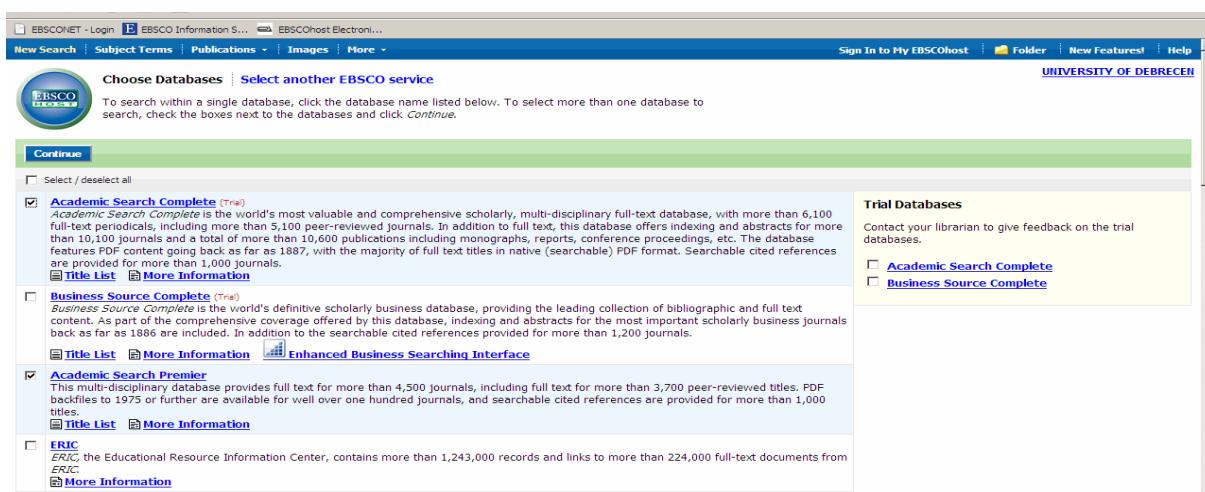
Az EBSCOhost online referenz szolgáltatáson keresztül az EBSCO Publishing saját, teljes szövegeket is tartalmazó folyóiratcikk - adatbázisait, valamint más vezető kiadók és információszolgáltatók adatbázisait teszi elérhetővé. Az egyes könyvtárak, illetve konzorciumok számára hozzáférhető adatbázisok körét az EBSCO Publishing - gal kötött licenc - szerződés határozza meg.

2008 júliusától indult az EBSCOhost 2.0 verziója, amely felhasználóbarát felülettel teszi könnyebbé a keresést és az oldalon való eligazodást.

Keresés az EBSCOhost oldalán:

A keresőfelület kezdő oldalán (2. ábra) lehetőség van az előfizetett adatbázisaink közül többet is megjelölni, így egyszerre több adatbázisban is keresni. A *Continue* gombra kattintva léphetünk tovább.

A felső sorban lévő eszköztár segítségével lehetőségünk van bármelyik oldalról új keresést elindítani (*New Search*); a kiválasztott adatbázisok tárgyszókészletét megtekinteni legördülő menüből kiválasztva a használni kívánt adatbázist (*Subject Terms*). Kilistáztathatjuk az egyes adatbázisokban indexelt folyóiratok listáját (*Publications*) betűrendben. Tárgykör szerint is rendezhetjük a listát. Lehetőség van kijelölni folyóiratcímeket és hozzáadni a korábbi keresőkérdéshez. Közvetlen hozzáférést biztosít több mint 180.000 képhez (*Images*) emberek, természetképek, helyek, történelem és zászlók témakörben.

2. ábra: Adatbázis választás

Lehetőség van egyszerű (*Basic Search*), (3. ábra) összetett (*Advanced Search*) (4. ábra) és vizuális (*Visual Search*) (8. ábra) keresés indítására. További adatbázisokat is hozzáadhatunk (*Choose Databases*) egy előugró ablakból.

Alapértelmezettként az egyszerű keresés van beállítva. A keresett fogalmakat begépeljük a keresőmezőbe és a keresés indításához a *Search* gombra kattintunk. Boole operátorokat használhatunk a keresés kiterjesztéséhez vagy szűkítéséhez. Ha a keresett kifejezések közé nem teszünk logikai operátort, a kifejezéseket egy mondatként keresi az EBSCOhost.

A keresőkérdés egyes részeit zárójelekkel hangsúlyozhatjuk ki, a keresőmotor először a zárójelben csoportosított kifejezéseket keresi. Pl. (*heart OR lung*) AND (*blood OR oxygen*).

Egy szó hibás begépelése esetén az automatikus hibajavító (*Spell Checker*) ellenőrzésképpen egyéb variációkat ajánl fel.

Helyettesítő karaktereket (?) és csonkolást (*) olyan esetekben használhatunk, amikor a keresett szót nem tudjuk teljesen megadni (pl. többféle végződés, többféle helyesírás).

A közelségi operátorokkal történő keresés (*proximity search*) két vagy több szó keresését teszi lehetővé egy adott számú szóból álló soron belül. A közelségi operátorokban a N (*near*) vagy W (*within*) betűket kell használni, valamint a keresőszavak között megjelenő más szavak maximális számát.

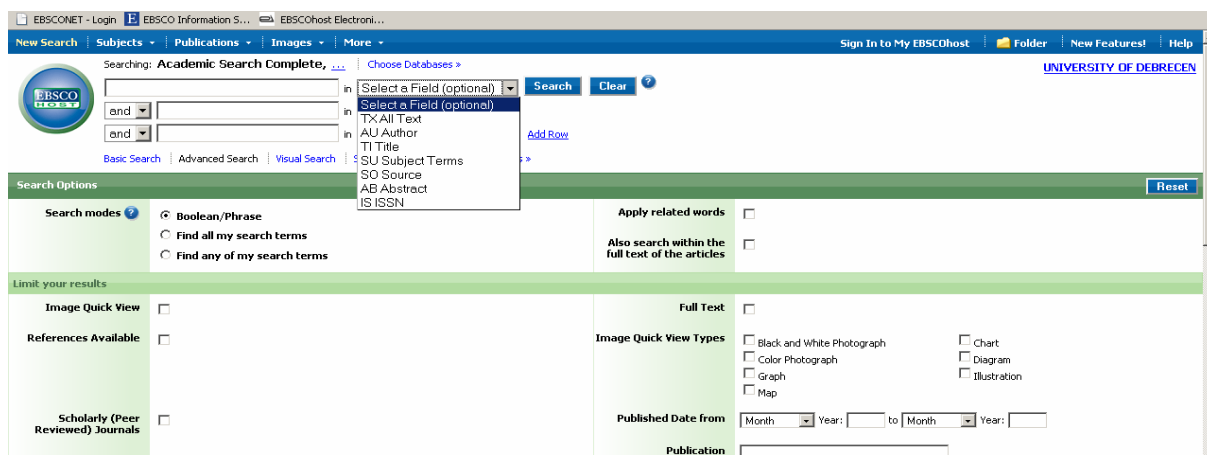
További szűkítésekre van lehetőségünk (*Limit your results*).

The screenshot displays the EBSCOhost search interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'New Search', 'Subjects', 'Publications', 'Images', and 'More'. The main search area includes a search box with the text 'Academic Search Complete', a 'Search' button, and a 'Clear' button. Below the search box, there are several search options and filters:

- Search modes:** Radio buttons for 'Boolean/Phrase' (selected), 'Find all my search terms', and 'Find any of my search terms'.
- Limit your results:** Checkboxes for 'Full Text', 'Scholarly (Peer Reviewed) Journals', and 'Image Quick View'.
- Apply related words:** Checkboxes for 'Apply related words' and 'Also search within the full text of the articles'.
- References Available:** A checkbox for 'References Available'.
- Published Date from:** A date range selector with 'Month' and 'Year' dropdowns.
- Image Quick View Types:** Checkboxes for 'Black and White Photograph', 'Color Photograph', 'Graph', 'Chart', 'Diagram', and 'Illustration'.

3. ábra: Egyszerű keresés

Összetett keresés esetén legördülő menüből kiválaszthatjuk a megfelelő keresőmezőt (*Select a Field*), több mezőt is összekapcsolhatunk Boole operátorokkal. A már említett szűkítési, kiterjesztési lehetőségeket itt is használhatjuk.

4. ábra: Összetett keresés

Találati lista:

A találati lista (5. ábra) felsorolja a keresőkérdésnek megfelelő összes eredményt. A találatok lehetnek bibliográfiai rekordok, referátumok (absztraktok) vagy tartalmazhatnak a teljes szövegre mutató linkeket. A cikkek szövege HTML vagy PDF formátumban érhető el. A *Linked to Full Text* formátum azt jelenti, hogy a teljes szöveg egy másik előfizetett EBSCOhost adatbázisból, az EBSCO Electronic Journals Service szolgáltatásán vagy a CrossRef-en keresztül érhető el. Ha a cím melletti ikonra mutatunk az egérrel, megjeleníti az absztraktot.

A találatok számozottak (egy oldalon 10 találat megjelenítése) és fordított időrendben jelennek meg, a táblázat jobb felső sarkában a sorba rendezési opciók (*Sort by*) legördülő menüje található, ahol a találatokat forrás és relevancia szerint lehet újrendezni.

Add to folder ikonra kattintva mappába menthetjük el a hozzá tartozó cikket. A mappába helyezett cikkeket a felső sor eszköztárából bármikor elérhetjük (*Folder*).

A képernyő bal oldali oszlopában szűkíteni tudjuk a találati halmazt (*Narrow Result by*) a forrás típusa (*Source Types*), tárgykör (*Subject*), kiadvány (*Publication*), cég (*Company*), kiadvány típusa (*Publication Type*), földrajzi elhelyezkedés (*Geography*), kiadó cég típusa (*NAICS / Industry*) és adatbázis (*Database*) szerint.

A jobb oldali oszlopban limitálni tudunk (*Limit your result*), a megfelelő beállítás után frissítjük (*Update Results*) a találati halmazt.

The screenshot shows the EBSCO Academic Search Complete interface. At the top, there's a search bar with the query 'subscription agents and EBSCO'. Below the search bar, there are several tabs: 'New Search', 'Subjects', 'Publications', 'Images', and 'More'. The main content area displays 'All Results: 1-10 of 36' and lists five search results. Each result includes a title, author(s), and publication information. On the left side, there's a 'Narrow Results by' sidebar with various filters like 'Source Types', 'Subject', 'Publication', 'Company', and 'Publication Type'. On the right side, there's a 'Limit your results' section with options for 'Image Quick View', 'Full Text', and 'Filter by Publication Date'.

5. ábra: Találati lista

A cikk címére kattintva eljutunk a bibliográfiai információkhoz, vagy a teljes szöveghez. A megfelelő ikonra kattintva lehetőségünk van a cikket kinyomtatni , e-mail – ben elküldeni , lementeni . A találatok népszerű hivatkozási formátumokra (pl. MLA, APA) való átalakítása ikonra kattintva lehetséges. A hivatkozásokat exportálni tudjuk különböző referenzs programokba .

The screenshot shows a detailed citation view for the article 'Subscription Agent-based Aggregator Services'. The citation information is displayed in a structured format with the following fields:

- Title:** Subscription Agent-based Aggregator Services.
- Source:** Database Magazine; Apr/May99, Vol. 22 Issue 2, p22, 2p, 2 color
- Document Type:** Article
- Subject Terms:** *INFORMATION services
- Company/Entity:** EBSCO Subscription Services (Company); BLACKWELL'S Information Services (Company); DAWSON Information Quest Inc.
- NAICS/Industry Codes:** 519190 All Other Information Services
- Abstract:** Lists the information services from *subscription agents*. Blackwell's Electronic Journal Navigator from Blackwell's Information Services; *EBSCO Online* from *EBSCO Subscription Services*; Information Quest from Dawson company.
- Full Text Word Count:** 624
- ISSN:** 01624105
- Accession Number:** 2681732
- Persistent link to this record (Permalink):** <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=a9h&AN=2681732&site=eho>
- Database:** Academic Search Complete

6. ábra: Hivatkozási nézet

A teljes szöveg HTML formátumban való megjelenítésekor (7. ábra) lehetőségünk van a teljes cikk lefordítására. A legördülő menüből a következő nyelvek közül választhatunk: spanyol, francia, német, portugál, olasz, norvég, orosz, hagyományos és egyszerűsített kínai.

7. ábra: HTML nézet

Vizuális keresés (*Visual Search*) (8. ábra) esetén az egyszerű keresésnél már ismertetett módon az EBSCOhost adatbázisokban keresünk, csak a találati listánk egy interaktív, vizuális mappán jelenik meg. Alapértelmezettként oszloponkénti rendezésben (*Column Style*) jelenik meg, melyet a *Display Style* tabulátorra kattintva átállíthatunk blokk formátumra (*Block Style*).

Az oszlopos formátum esetén az egyes címekre vagy tárgykörre kattintva tovább tudjuk szűkíteni a találati halmazt, attól függően, hogy milyen feltételek szerint szeretnénk csoportosítani, rendezni találatainkat.

Bármikor lehetőségünk van csoportosítani a találati halmazt (*Group Result*) téma vagy a folyóirat címe szerint. Rendezni (*Sort Result*) dátum szerinti csökkenő vagy tárgyhoz való tartozás szerint (a legrelevánsabb kerül a lista élére). Szűrni a találatokat dátumra (*Filter Results by Date*).

A cikk címére kattintva a jobb oldali *Summary* ablakban megjelennek a hivatkozási információk és a *More* gombra kattintva elvezet a korábban már bemutatott hivatkozási nézethez.

The screenshot shows the EBSCO Academic Search Premier interface. At the top, there is a search bar with the query "subscription agents AND EBSCO". Below the search bar, there are navigation options like "Advanced Search", "Visual Search", and "Search History/Alerts". The main content area displays search results in a grid format. The first column has 35 results, the second has 10 results, and the third has 2 results. A "Summary" panel is visible on the right side of the page, showing details for a specific article. The summary includes the title "Technically Speaking", the date "Oct 1999", the journal "American Libraries", the author "Dorman, David", and the abstract "Offers technology ... to librarians for October 1999. Success of extensible Markup Language (XML) in the computer industry. Web site for a licensing model project developed by five information source subscription agents, including EBSCO. Full Text: PDF, HTML".

8. ábra: Vizuális keresés

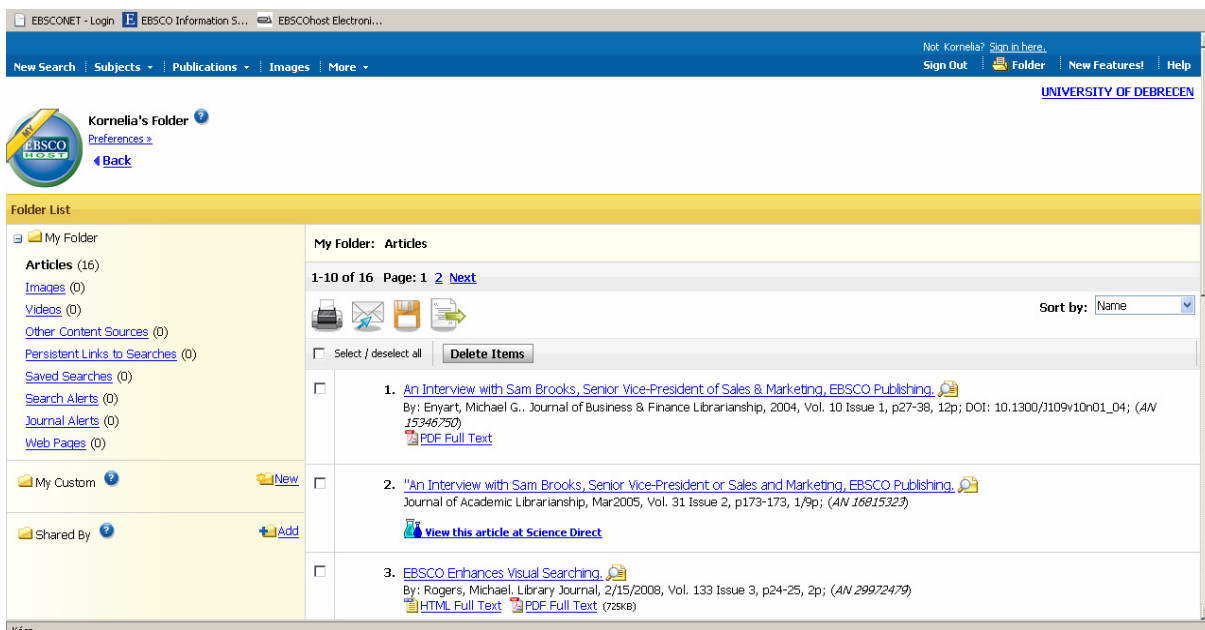
My EBSCOhost:

A találatok későbbi felhasználásához személyre szabott mappát lehet létrehozni az EBSCOhost felületen. A mappába a jobb felső sarokban található *Sign in to My EBSCOhost* gombra kattintással lehet belépni. Új felhasználóként meg kell adni egy felhasználói nevet és jelszót. Az adatok elfogadása után automatikusan személyre szabott mappa felhasználójaként leszünk bejelentkezve. Bejelentkezés után a keresések során ebbe a mappába menthetjük a kiválasztott tételeket (*Add to Folder*), ahonnan azok a későbbiekben is kinyomtathatók és e-mailben továbbküldhetők.

A személyes mappában (9. ábra) nyílik lehetőség a keresések témafigyelésként való elmentésére, valamint arra, hogy egy-egy folyóirat számainak adatbázisba kerüléséről automatikus értesítést kérjünk.

A mappákba cikkeket, képeket, videókat, magát a keresőkérdést is elmenthetjük. Új mappákat is létrehozhatunk (*New*). Meg is oszthatjuk a mappánkat más EBSCOhost felhasználóval, mappa neve alatt található *Share* linkre kattintva meg tudjuk adni a címzett e – mail címét, a küldeni kívánt anyag témáját és üzenetet is írhatunk. Az e – mail formátumát is megválaszthatjuk (HTML vagy formázatlan szöveg).

A mappák tartalmát itt is van lehetőségünk rendezni cím és dátum szerint.

The screenshot shows the EBSCOhost 'My Folder' interface. At the top, there is a navigation bar with 'New Search', 'Subjects', 'Publications', 'Images', and 'More'. The user is logged in as 'Kornelia' and is viewing 'Kornelia's Folder'. The folder list on the left includes 'Articles (16)', 'Images (0)', 'Videos (0)', 'Other Content Sources (0)', 'Persistent Links to Searches (0)', 'Saved Searches (0)', 'Search Alerts (0)', 'Journal Alerts (0)', and 'Web Pages (0)'. The main content area displays a list of articles under the heading 'My Folder: Articles'. The list shows 1-10 of 16 items, with 'Page: 1' and 'Next' links. The articles are sorted by Name. The first three articles are:

1. [An Interview with Sam Brooks, Senior Vice-President of Sales & Marketing, EBSCO Publishing.](#)
By: Enyart, Michael G.. Journal of Business & Finance Librarianship, 2004, Vol. 10 Issue 1, p27-38, 12p; DOI: 10.1300/J1109v10n01_04; (AN 15346750)
[PDF Full Text](#)
2. ["An Interview with Sam Brooks, Senior Vice-President of Sales and Marketing, EBSCO Publishing.](#)
Journal of Academic Librarianship, Mar2005, Vol. 31 Issue 2, p173-173, 1/9p; (AN 16815323)
[View this article at Science Direct](#)
3. [EBSCO Enhances Visual Searching.](#)
By: Rogers, Michael. Library Journal, 2/15/2008, Vol. 133 Issue 3, p24-25, 2p; (AN 29972479)
[HTML Full Text](#) [PDF Full Text](#) (725KB)

9. ábra: Személyes mappa

EBSCOhost E-Journals Service (EJS)

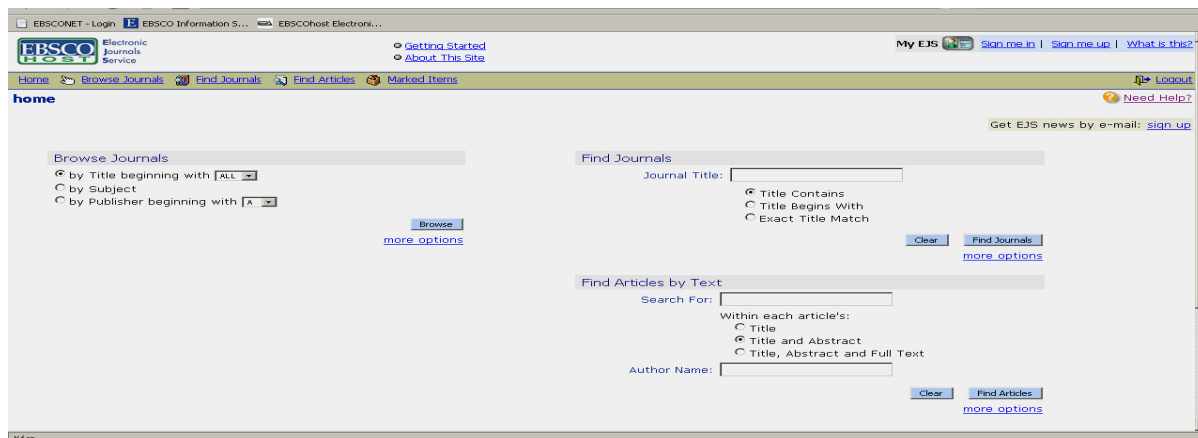
Az EJS (10. ábra) szolgáltatás két, Basic és Enhanced verzióban érhető el.

A továbbfejlesztett változat segítségével betekinthetünk a megrendelt elektronikus folyóirataink teljes szövegébe, amely egy folyóiratportálként működik. A kezdőlapon lehetőségünk van böngészni az előfizetett folyóirataink listájában. Betűrendes lista lekérdezése esetén kattintsunk a „*by Title beginning with*” gombra; ha egy bizonyos betűvel kezdődő címet szeretnénk kilistáztatni, akkor a legördülő menüből ki tudjuk választani.

Egy témakörhöz tartozó kiadvány megtekintésére is van lehetőségünk. A témakörök megjelenítése során az adott témakör neve mellett megjelenik a hozzá tartozó címek száma, a témakör nevére kattintva megkapjuk a hozzátartozó folyóiratok betűrendes listáját. Kiadó szerinti lekérdezést is végre tudunk hajtani, legördülő menüből kiválasztva a kiadó nevének kezdőbetűjét. Túl nagy találati halmaz esetén érdemes a „*more options*” gombra kattintani a limitáláshoz. Egy bizonyos folyóirat keresése a „*Find Journals*” mezőben végezhető el a teljes cím, vagy a cím egy részének beírásával.

Ha cikkeket szeretnénk keresni a „*Find Articles by Text*” mezőben tehetjük meg. Alapbeállításként kulcsszóra és szerző nevére tudunk keresni. Kulcsszóra lehetőségünk van a cikk címében, a címben és abstract – ban, és teljes szövegben is keresni. Több szerző keresése esetén az „*and*” vagy „*or*” operátorokat tudjuk alkalmazni.

Túl nagy találati halmaz esetén érdemes a „*more options*” gombra kattintani a limitáláshoz bármelyik keresésnél. A felső sorban lévő gombok segítségével alapértelmezettként a kibővített keresési felület van beállítva.

10. ábra: EBSCOhost EJS kezdőlap

My EJS: Saját profil létrehozására van lehetőségünk, e – mail cím és jelszó megadásával. Belépve lehetőségünk van pl. közvetlen linkek eltárolására, tartalomjegyzék figyelőszolgálat feliratkozására, keresések elmentésére.

Találati lista:

A megjelenített oldal (11. ábra) tetején látjuk a keresés során megadott kritériumokat, visszatérhetünk a keresőfelülethez. Látjuk a találataink számát, alapértelmezettként egy oldalon 25 – t, de ez tetszés szerint változtatható. Az oldal számára kattintva eljuthatunk a kiválasztottra. Alapértelmezettként a teljes szöveggel letölthető cikkek listáját látjuk, de lehetőség van az összes cikk, vagy csak a hivatkozások és az absztraktok megtekintésére.

Linkek segítségével eljuthatunk a folyóirat honlapjára, a megadott szám tartalomjegyzékéhez vagy előfizetett folyóirat esetén közvetlenül a teljes szöveghez. Ha be van állítva, akkor a könyvtár katalógusához is vezet link és lehetőség van azonnal a nyomtatott formátum könyvtárban való elérhetőségéről is információt kapni. Lehetőségünk van továbbá megjelölni a cikkeket és később a „Marked Items” gorsgombbal előhívni, vagy a kedvenceinkhez adni, amely bekerül a saját profilunkba.

Alapértelmezettként a cikk részletes információit látjuk, de ezt el is rejthetjük (*Hide field labels*), szintén alapértelmezettként látjuk a cikk kivonatait is, azonban ezt is elrejtethetjük (*Hide abstract excerpt*).

EBSCOhost Electronic Journals Service

Back To: [Find Articles By Text](#)

Criteria: Title or Abstract contains: **global and warming**

[Save Search...](#)

All Articles | **Full Text** | Citations/Abstracts only

page: 1/6 Previous Next 1 2 3 4 5 6

displaying: 1 - 25 of 134

[Hide field labels](#) Results Per Page: 25 Legend: Full text available

[Hide abstract excerpt](#)

1. [Media's social construction of environmental issues: focus on global warming - a comparative study](#) [Export to citation manager...](#)

Authors: Jaclyn Marisa Dispensa, Robert J Brulle [Add to Favorites](#)

Source: [International Journal of Sociology & Social Policy, Volume 23, Number 10 \(October 01, 2003\)](#) [Mark](#)

Page Numbers: 74 - 105 [back to top](#)

Abstract Excerpt: Global warming has been a well recognized environmental issue in the United States for the past ten years, even though scientists had identified it as a potential problem years before in 1896. We find debate about the issue in the United States media coverage while controversy among the majority of scientists is rare. The role that media plays in c... [more](#)

Citation: Jaclyn Marisa Dispensa, Robert J Brulle. Media's social construction of environmental issues: focus on global warming - a comparative study. *International Journal of Sociology & Social Policy*, Volume 23, Number 10 (October 01, 2003), pp. 74-105, <<http://ejournals.ebsco.com/direct.asp?ArticleID=J5WFP6T0P34KE3A41L4J>>

Available Full Text: Full Text: [Open in New Window](#)

Format: PDF

Size: unknown

Location: Publisher's Site

Authentication: Publisher's Site

Other Links: [kataloqus](#)

2. [Comparative public opinion and knowledge on global climatic change and the Kyoto Protocol: the US versus the world?](#) [Export to citation manager...](#)

Kész

11. ábra: EBSCOhost EJS találati lista

EbscoAtoZ

Web-alapú szolgáltatás, mely a könyvtár látogatói számára egyetlen, átfogó listát nyújt azokról a címekről, melyekhez hozzáféréssel rendelkezik a könyvtár.

Egyetlen platform az összes folyóirathoz, amely megmutatja az összes felhasznált forrást. Az EBSCO-nál rendelt folyóiratokat automatikusan frissíti. Széleskörű felhasználói statisztikák lekérdezésére, a felhasználó logójának beállítására van lehetőség.

Kombinálható a következő szolgáltatásokkal: teljes szövegű adatbázisok, EJS Enhanced, LinkSource. Kulcsszóval vagy betűrendbe rendezett, cím vagy témakör szerinti listában kereshetők a folyóiratok.

A legfőbb AtoZ (12. ábra) címadatbázis linkelési és hozzáférési információt nyújt több mint 101.000 egyedülálló címhez, több mint 1000 adatbázisból és elektronikus folyóiratcsomagból a legjelentősebb adatbázis szolgáltatóktól és kiadóktól.

Hozzáférés több száz teljes szövegű online folyóirathoz, melyek megtalálhatók pl. az alábbi portálokon: Directory of Open Access Journals, PubMed Central és más portálok.

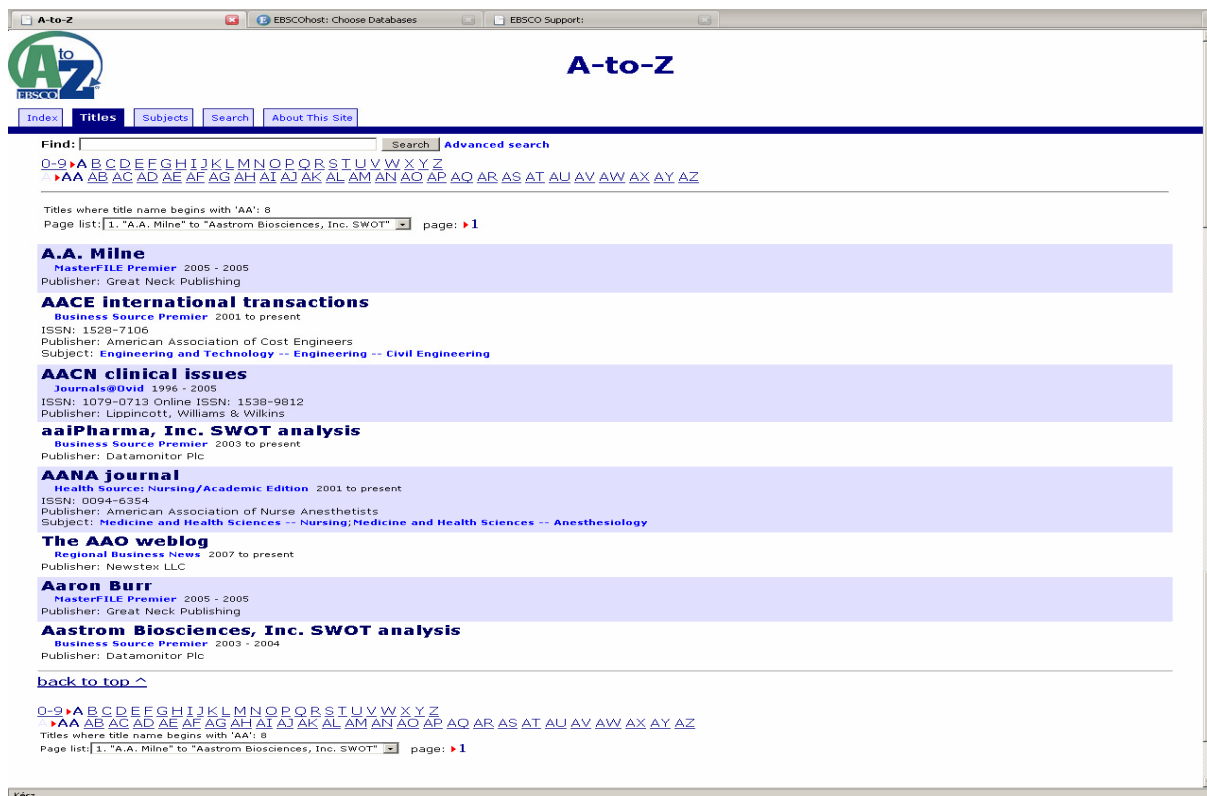
A könyvtár beillesztheti nyomtatott folyóiratait és más helyi forrásait a listába.

Címek, melyeket az AtoZ megtalál:

- aggregátor adatbázisok (EBSCOhost, Proquest, Gale, stb.)
- kiadói oldalak (Springer, Wiley, Elsevier)
- elektronikus folyóirat platformok (EJS, Ingenta, JSTOR)
- elektronikus folyóirat oldalak, ingyenes folyóiratok, társaságok oldalai és nyilvános oldalak

Az AtoZ a következő adatokat követi nyomon minden folyóirat esetében:

- Folyóirat címe, ISSN, kiadó
- Témakör szerinti besorolás
- Szolgáltató (adatbázisok / oldalak, ahol a folyóirat elérhető)
- Hozzáférhető tartalom (folyóirat / szolgáltató)
- URL, mely a folyóirat tartalmához nyújt hozzáférést (folyóirat/szolgáltató)

12. ábra: AtoZ keresőfelület

Index: Az előfizetett adatbázisok és más adatforrások teljes szöveggel elérhető címeit tartalmazza. Az egyes források közvetlen elérési útvonalával vagy elérési linkek listájával.

Titles: Folyóiratcímek betűrendes listájában való keresésre szolgál. Egyszerű keresést tudunk végezni a keresési mezőbe beírva a folyóiratcímet. (Csonkolás *-gal történik.)

Másik lehetőség a betűrendből kiválasztani a keresett folyóiratot.

Subject: Témakörönkénti címkeresésre ad lehetőséget. A témakörre kattintva a hozzá kapcsolódó folyóiratcímek betűrendes listáját kapjuk.

Search: Összetett keresésre ad lehetőséget. Folyóiratcímre, kiadó nevére, ISSN-re tudunk keresni a „Begins with”, „Contains”, „Exact Match” operátorokat használva.

About This Site: Segítséget kapunk az oldal használatával kapcsolatban.

Page list: Ha a találati halmazunk nem fér el egy oldalon, ez a szövegdoboz megmutatja az aktuális oldal címlistáját az oldalon található első és utolsó címet feltüntetve.

EBSCONET

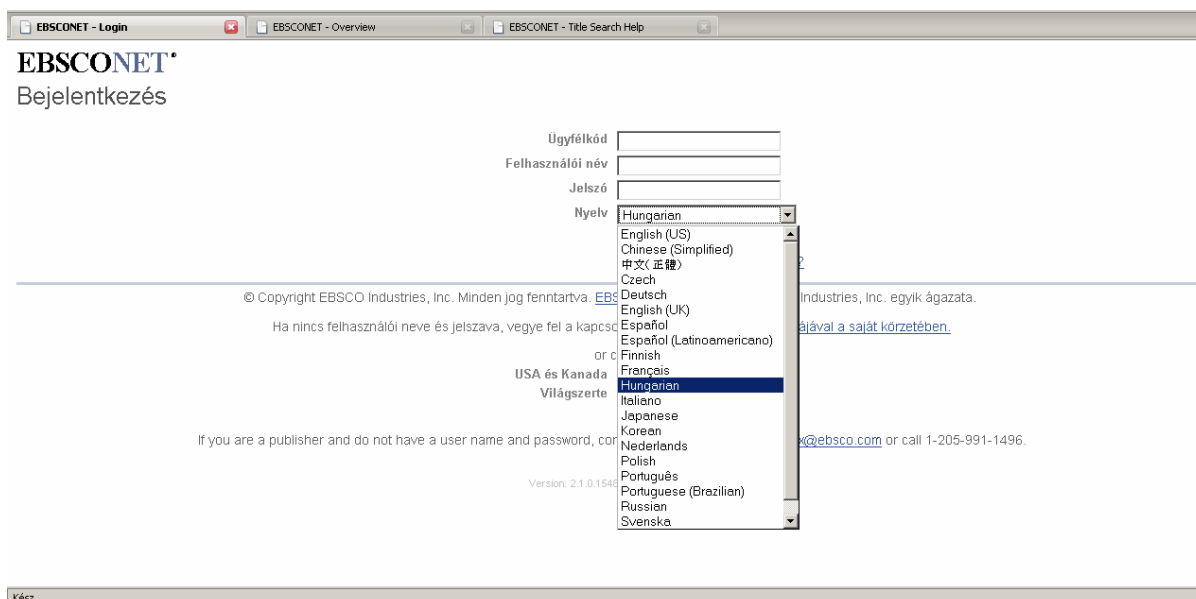
Az EBSCONET az EBSCO Web-alapú folyóirat kezelő rendszere.

A könyvtárak ezen keresztül tudják egy helyen kezelni a nyomtatott és elektronikus folyóirat előfizetéseiket, megrendeléseiket, reklamálásokat. Elektronikus folyóiratok esetében a hozzáférések kezelése is ezen a felületen keresztül adminisztrálható, továbbá megtekintetők az EBSCO - tól rendelt e-folyóiratok kiadói licenc adatai.

Kiadványok keresésére is lehetőség van a teljes EBSCO folyóiratcím - adatbázisban, amely jelenleg több mint 78.000 kiadó közel 298.000 folyóiratának adatait tartalmazza.

21 nyelven érhető el ez a felület, magyarul is. Így a magyar nyelvű változatát szeretném bemutatni.

A könyvtárak adminisztrátorai számára az EBSCO létrehoz egy *Ügyfélkódot*, *Felhasználói nevet* és *Jelszót*. (13. ábra)

13. ábra: EBSCONET bejelentkezési felülete

Saját megrendelések:

Itt tudjuk ellenőrizni a rendeléseinket (14. ábra), 2004 - ig visszamenőleg, számlainformáció lekérésére van lehetőségünk és ellenőrizhetjük a kiadói csomagjainkat.

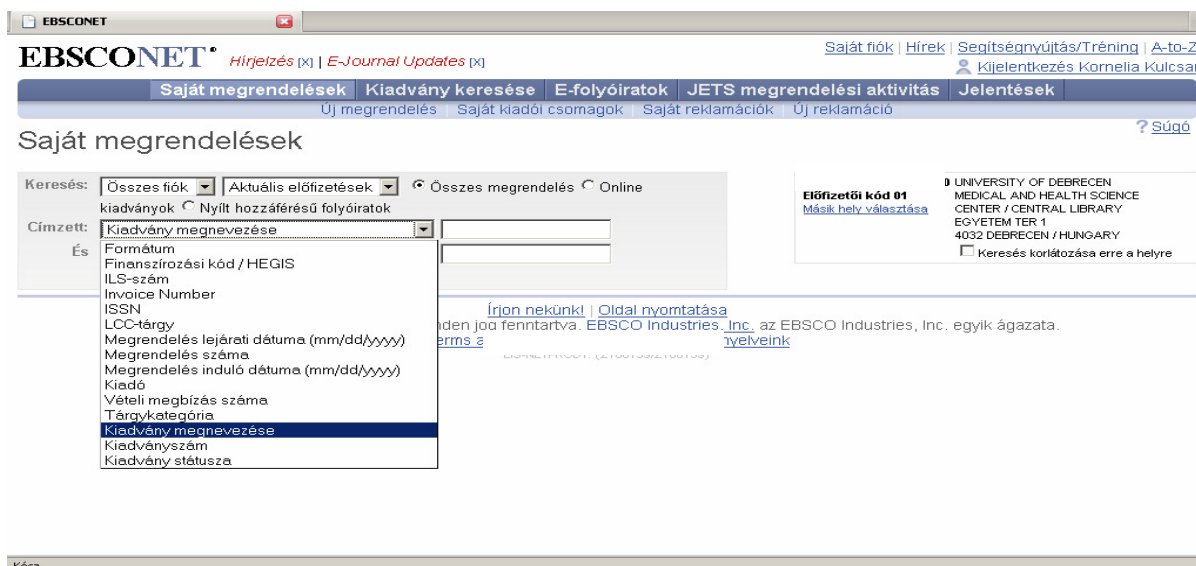
Új megrendeléseket tudunk elektronikusan elküldeni az EBSCO számára, amelyet napi rendszerességgel fogadnak és továbbítanak a kiadóhoz feldolgozás és ellenőrzés után.

Új reklamációt tudunk küldeni és a már elküldötteket megnézni.

Konkrét kiadvány keresése esetén legördülő menüből tudjuk kiválasztani és megadni a keresési feltételeket. Az első menüből - több felhasználói fiók esetén - az aktuális fiókot, vagy az alapértelmezettként megadott *Összes fiókot*. A második menüből a keresett évet 2004 - ig visszamenőleg. Alapértelmezettként az aktuális év kerül kiválasztásra.

A kiadványra vonatkozó keresési feltételek esetében kettő megadására van lehetőség, szintén legördülő menüből kiválasztva a megfelelőt.

Az egész évre vonatkozó rendeléseinket is le tudjuk kérdezni, kilistáztni és elküldeni különböző fájl formátumokba (*Excel fájlba, HTML fájlba, Vesszőkkel tagolt szöveges fájlba, Tabulátorral tagolt szöveges fájlba* vagy *XML fájlba*) és lementeni.

14. ábra: Saját megrendelések menüpont

EBSCONET

Saját megrendelések > Megrendelés - NATURE - ENGLAND ? Súgó

Megrendelés - NATURE - ENGLAND

« Előző rendelés | Következő rendelés »

[Megrendelés reklamációja](#) |
 [Megrendelés törlése](#) |
 [Megrendelés módosítása](#) |
 [Vissza a keresési eredményekhez](#)

Megrendelés részletei

Kiadvány megnevezése [NATURE - ENGLAND](#)
 Kiadvány státusza Aktív
 Kiadványokkal kapcsolatos megjegyzések FOR INSTITUTIONS / FOR EUROPE EXC UK/
 Formátum Print
 Kiadó neve [NATURE PUBLISHING GROUP](#)
 ISSN 0028-0836
 Fiók száma ZT80158-00
 Előfizető neve [UNIVERSITY OF DEBRECEN](#)
 Előfizető postai címe MEDICAL AND HEALTH SCIENCE CENTRE / CENTRAL LIBRARY EGYETEM TER 1 4032 DEBRECEN / HUNGARY
 Mennyiség 1
 Megrendelés típusa Megújítás
 Kezdés/lejárat dátuma 01/01/2008 to 12/31/2008
 Időtartam 1 Év(ek)
 Megrendelés státusza Aktív

Referencia-információk

Kiadványszám 616-893-871
 ISSN 0028-0836
 Előfizetői kód 01
 Kiadó azonosítója 1708554p
 Vételi megbízás száma OP 1456105 /2008 RENEWALS
 Finanszírozási kód / HEGIS
 Megrendelés száma C1304991
 Regisztrációs szám 1708554p
 ILS-szám

Megrendelések

[2008](#)
[2007](#)
[2006](#)
[2005](#)

Számlázási információk

Számlaszám 8030983
 Dátum 12/05/2007
 Tétel összege 2182.00 Euró
 Tétel adója 5%

Linkek

Other EBSCO Information

[Tárgymutató-szolgáltatások](#)
[Missing Copy Bank](#)
[Kötet- / Száminformációk](#)

Reklamáció előzményei

Reklamáció dátuma	Reklamáció száma	Reklamáció oka	Reklamáció státusza	Megjegyzések	Kiadó válasza
02/21/2008	2	A felsorolt számok nem érkeztek meg	Válasz érkezett	Vol. 451 iss. 7174 (2008) 01/03/2008	Issue(s) Sent 02/18/08
02/21/2008	2	A felsorolt számok nem érkeztek meg	Válasz érkezett	Vol. 451 iss. 7175 (2008) 01/10/2008	Issue(s) Sent 02/18/08
02/09/2008	1	A felsorolt számok nem érkeztek meg	Válasz érkezett	Vol. 451 iss. 7174 (2008) 01/03/2008	Replacement Issue(s) Sent 02/12/08
02/09/2008	1	A felsorolt számok nem érkeztek meg	Válasz érkezett	Vol. 451 iss. 7175 (2008) 01/10/2008	Replacement Issue(s) Sent 02/12/08

Kiegészítő információk

- megjegyzés a megrendeléshez
- megjegyzés a megrendeléshez 2008 ISSUES
- megjegyzés a megrendeléshez
  - speciális utasítás
  - speciális utasítás

A kiadó kikötései és feltételei

Megrendelési irányelvek
 Lemondási irányelvek **This is a Non-Cancelable Title!**
 No cancellations after the first issue of the volume has been dispatched
 A reklamációval kapcsolatos irányelvek Claims must be made within 2 mos

Kész

16. ábra: Előfizetett kiadvány részletes információinak megtekintése

Új reklamáció esetén a Saját megrendeléseknél kiválasztott folyóirat Megrendelés reklamációja gombra kattintva információt kapunk az adott kiadvány kiadó által megszabott reklamálási feltételeiről, az adott szám kiadó általi postázás dátumáról (17. ábra).

A hiányzó számot itt tudjuk megjelölni és a Benyújt gombra kattintva elküldeni az EBSCO számára, ahol még aznap feldolgozzák és rögtön továbbítják a kiadó számára. Korábbi reklamálásaink a Saját reklamálásoknál tekinthetők meg két évre visszamenőleg.

Az EBSCO szolgáltatása: a „Claim Checker” szolgáltatás, ahol minden hónapban postán továbbítanak egy listát a reklamálások aktuális állásáról (Pl.: *Kiadónak elküldve, Válasz érkezett*). A könyvtár ezen a listán (hasonlóan a Saját reklamálásoknál) szintén tudja ellenőrizni a reklamálásait és a közben teljesített reklamálásokról értesíteni az EBSCO - t. Nem teljesített reklamálás esetén lehetőség van második és harmadik reklamálásra is.

Saját megrendelések (Új reklam... > Megrendetés - NATURE - ENGLAND > Új reklamáció- NATURE - ENGLAN...
 Új reklamáció- NATURE - ENGLAND /FOR EUROPE EXC UK/ /FOR INSTITUTIONS/

[Benyújt](#)

Kérjük, írja be a reklamált kötetet/számot, vagy válasszon a felsorolt kötetek/számok közül

A kiadó kikötései és feltételei

Reklamációs irányelvek Claims must be made within 2 mos

Reklamáció részletei

Kiadvány megnevezése [NATURE - ENGLAND /FOR EUROPE EXC UK/ /FOR INSTITUTIONS/](#)
 Kiadó neve [NATURE PUBLISHING GROUP](#)
 Reklamált kötet/szám
 Reklamáció indoka [A felsorolt számok nem érkeztek meg](#)
 Reklamáció száma
 A kiadónak szóló megjegyzések

Kötet- / Száminformációk

Leírás	Kötet	Szám	Szám dátuma	A kiadó elküldte	Reklamáció
(2008)	455	7215	16/10/2008	19/10/2008	☐
(2008)	455	7214	09/10/2008	13/10/2008	☐
LAB OFFERS (2008)			25/09/2008	07/10/2008	☐
(2008)	455	7213	02/10/2008	06/10/2008	☐
(2008)	455	7212	25/09/2008	29/09/2008	☐
(2008)	455	7211	18/09/2008	23/09/2008	☐
(2008)	455	7210	11/09/2008	17/09/2008	☐
(2008)	455	7209	04/09/2008	08/09/2008	☐

Referencia-információk

Kiadványszám 616-893-871
 ISSN 0028-0836
 Előfizetői kód 01
 Kiadó azonosítója 1708554p
 Vételi megbízás száma OP 1456105 /2008 RENEWALS
 Finanszírozási kód / HEGIS
 Megrendelés száma C1304991
 Regisztrációs szám 1708554p
 ILS szám

Megrendelési információk

Fiók szám: 1
 Előfizető neve [UNIVERSITY OF DEBRECEN](#)
 Kezdés/lejárat dátuma 01/01/2008 to 31/12/2008
 Megrendelés típusa Megújítás
 Mennyiség 1
 Időtartam 1 Év(ek)
 Megrendelés státusza Aktív

[Benyújt](#)

Kész

17. ábra: Reklamációt kezelő felület

Kiadvány keresése:

A teljes EBSCO folyóiratcím adatbázisban kereshetünk részletes bibliográfiai adatokat különböző keresési feltételekkel.

A találati listából a kiadvány címére kattintva kapjuk meg a kiadvány részletezését (18. ábra). A bibliográfiai információk mellett információt ad a hozzáférhető további alternatív formátumokról; arról, hogy mely kiadói csomagnak része. A kiadó megrendeléssel, lemondással és reklamációval kapcsolatos feltételeiről. A kiadvánnyal kapcsolatos egyéb források linkjeihez is elvezet. További kiegészítő információkat nyújt, mint pl. az elektronikus folyóiratok regisztrációs és hozzáférési adatai. A kiadvány aktuális és jövőbeni áráról is fel van tüntetve.

The screenshot displays the EBSCO database interface for the journal 'NATURE'. The page is organized into several sections:

- Kiadvány részletei**:
  - Általános**:
    - Kiadvány megnevezése: NATURE
    - Kiadványokkal kapcsolatos megjegyzések: / FOR INSTITUTIONS/ FOR AMERICAS /
    - Kiadványszám: 616-894-002
    - Gyakoriság: Hetente - 50-54 szám évente
    - Formátum: Print
    - Nyelv: Magyar
    - Ország: Egyesült Államok
    - Kiadó neve: [NATURE PUBLISHING GROUP](#)
    - ISSN: 0028-0836
    - Státusz: Aktív
    - Szabad hozzáférési kiadvány: Nem
  - Tárgymutató-információk**: Index Free
  - Tárgy/Osztályozás**:
    - L.C.kód: Q1 - Science (General)
    - MARC: C01586310
    - Orvosi tárgyszó: Science
    - Tárgykategória: Élettelen tudományok
    - UDC: 50 - Mathematics and Natural Sciences
    - ETO: 505 - NATURAL SCIENCES & MATHEMATICS - SERIAL PUBLICATIONS
  - Számok**:
    - Számok száma évente: 52
    - Kötetek/év: 6
- Kiadói csomagok**:
  - [Nature Publishing Group - Online Package](#)
- Linkek**:
  - Other EBSCO Information**:
    - [Tárgymutató-szolgáltatások](#)
    - [Kötet / Szám információk](#)
  - Egyéb források**:
    - [Library Of Congress](#)
    - [MARC tároló](#)
    - [National Library Of Medicine Data \(Egészségügyi Adatok Nemzeti Könyvtára\)](#)
    - [Folyóiratcím-URL](#)
- Kiegészítő információk**:
  - Weekly Exc. Last Week in Dec
  - Index Mailed With Iss #51
  - Vols 00451-00456 For 2008
  - Registered With CCC 3182993
  - Pearl Reviewed/Referend
  - Also Publ Online
  - Available On EJS
  - Authenticated By Publ
- A kiadó kikötései és feltételei**:
  - Megrendelési irányelvek: No terms over two years
  - Lemondási irányelvek: **This is a Non-Cancelable Title!** No cancellations after the first issue of the volume has been dispatched
  - A reklamációval kapcsolatos irányelvek: Claims must be made within 2 mos
- Díjsszabások**:

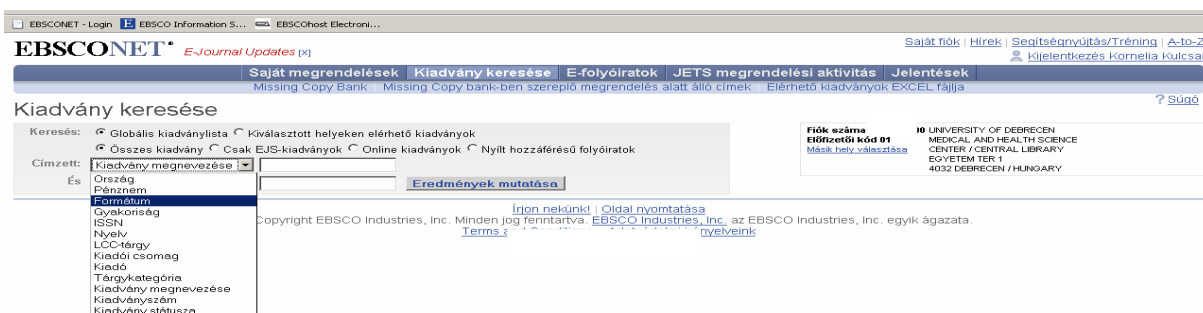
Kódlista	Díjsszabás típusa	Új / Megújítás	Időtartam	Példányszám	Díjsszabás	Pénznem	AFA
	Aktuális	Új	1 Év(ek)	Egyetlen	2742.00	US dollár	5%
	Jövőbeni	Új	1 Év(ek)	Egyetlen	2932.00	US dollár	5%

Árak adó nélkül

18. ábra: Kiadvány részletezése

Missing Copy Bank: (19. ábra)

Az EBSCO fenntart egy kb. 2000 kereshető címmel rendelkező raktárkészletet, amelyben olyan folyóiratszámok találhatóak, amelyek a kiadó által már nem érhetőek el. Ez a raktárkészlet a könyvtárak által felajánlott duplumokból jött létre. Bármely könyvtár felajánlhatja azon egy évnél nem régebbi példányaikat, amelyeket nem kíván állományába venni. Ebben a listában lehetőség van konkrét címre keresni vagy az elérhető kiadványokat Excel fájlban megnyitni. A megrendelés alatt álló címeinket is meg tudjuk tekinteni.

19. ábra: Missing Copy Bank keresőfelülete

E-folyóiratok:

Az elektronikus folyóiratokkal kapcsolatos információk telephelye (20. ábra). A kezdőlapon találjuk az elektronikus folyóiratokra vonatkozó legfrissebb híreket. Általános és személyes, speciálisan a saját intézményünkre vonatkozó közleményeket egyaránt meg tudjuk tekinteni RSS - csatornán keresztül.

Lehetőség van az *Online rendeléseink* megtekintésére, a *Saját megrendeléseknél* említett keresési feltételekkel.

Megrendeléseink aktiválásánál lehetőségünk van az Online formában rendelt folyóirataink listájának áttekintésére a cím mellett feltüntetve a kiadó nevét, a licenc – re vonatkozó adatokat, regisztráláshoz szükséges információkat.

Formátumváltások áttekintésénél az előfizetett folyóirataink aktuálisan elérhető változatait tekinthetjük meg. Az előfizetési opciókban történő változás az árban is megmutatkozik, ezért az EBSCO - nak szüksége van az előfizető visszaigazolására, hogy mely formátumot szeretné megrendelni a következő évre. (pl. a korábban csak nyomtatott formában megrendelt folyóirat elérhető online formában is, vagy a korábban mindkét formában előfizetett folyóirat csak nyomtatott formában érhető el.)

Az éppen aktuálisan előfizetett folyóiratok formátumai a következő előfizetési időszakban elérhető opciókkal együtt vannak felsorolva. Itt van lehetőség az előfizetendő formátum kiválasztására. Abban az esetben, ha az előfizető nem küldi el a változtatást, az alapértelmezettként beállított formátum kerül kiválasztásra a következő évi rendelés során.

Lehetőség van bármely előfizetés megszüntetésére is. Ezen a listán bekövetkezett változások megtekinthetők a *Befejezett változások archívumában* és az előfizetés megújítása után érvénybe lép.

Online most elérhető: Azon aktuális és a következő évre előfizetett nyomtatott folyóiratok listája található ezen az oldalon, amelyekhez a kiadó felár nélkül biztosít elektronikus hozzáférést. A felsorolt folyóiratcímek mellett az online regisztrációhoz és hozzáféréshez szükséges utasítások és megjegyzések is fel vannak tüntetve. A kért adatok elküldése után az EBSCO megújítja az online előfizetéseket.

Kiadóváltozás: Az előfizetett folyóiratlistánkban szereplő folyóiratok kiadóváltozásait követhetjük nyomon, feltüntetve a régi és új kiadóval kapcsolatos fontos információkat.

Új nyílt hozzáférésű címek: Azoknak a nyílt hozzáférésű címeknek a listája található itt, melyek felár nélkül érhetőek el a kiadótól. A lista tartalmazza a folyóirat címét, az online elérhetőség kezdő dátumát, Library of Congress osztályozását, az EBSCO által szolgáltatott kiadványszámát.

Csomagváltozások: Az előfizetett kiadói csomagokban bekövetkezett változásokról kapunk információt, melyet az EBSCO heti rendszerességgel frissít.

The screenshot shows the EBSCONET website interface. At the top, there is a navigation bar with the EBSCONET logo and several menu items: [Hírjelzés](#), [E-Journal Updates](#), [Saját fiók](#), [Hírek](#), [Segítségnyújtás/Tréning](#), [A-to-Z](#), and [Kijelentkezés Kornelia Kulcsár](#). Below this is a secondary navigation bar with links for [Saját megrendelések](#), [Kiadvány keresése](#), [E-folyóiratok](#), [JETS megrendelési aktivitás](#), and [Jelentések](#). A third bar contains links for [Online rendelések](#), [Megrendelésaktiválás áttekintés](#), [Formátumváltozások áttekintése](#), [Befejezett változások archívuma](#), [Online most elérhető](#), [Kiadóváltozás](#), [Új nyílt hozzáférésű folyóiratok](#), and [Csomagváltozások](#). The main content area is titled "E-folyóiratok" and includes sub-sections: "E-folyóirat aktualizálások" with links for [Formátumváltozások áttekintése](#), [Befejezett változások archívuma](#), [Online most elérhető](#), [Kiadóváltozás](#), [Új nyílt hozzáférésű folyóiratok](#), and [Csomagváltozások](#); and "Legfrissebb közlemények" with a note: "Itt találja az EBSCO legutóbbi közleményeit. Általános közlemények [RSS](#) Személyes közlemények [RSS](#)". At the bottom, there is a footer with a copyright notice: "10/08/2008 American Medical Association Online Access Policy Change Effective 2009, institutional print subscriptions to American Medical Association (AMA) journals will include online access for a single username/password or dedicated IP workstation."

20. ábra: Elektronikus folyóiratok kezelőfelülete

JETS megrendelési aktivitás: (21. ábra)

Megnézhetjük a JETS szolgáltatáson keresztül érkező folyóiratok szállítási listáját 2004 – ig visszamenőleg. Kilistáztathatjuk egy adott folyóirat szállítási előzményeit és megtekinthetjük egy szállítmány címlistáját.

Egyedi cím keresésére használhatjuk a legördülő menüvel ellátott kereső mezőket, egy vagy két keresési feltétel megadásával.

A találati listában a címre kattintva megkapjuk a rendelés aktuális évre vonatkozó részletezését. Az előfizető nevére kattintva az előfizetői címadatokat.

A találati listát itt is ki tudjuk exportálni több file formátumba, alapértelmezettként a Microsoft Excel van megadva.

The screenshot shows the EBSCONET interface for JETS order management. At the top, there are navigation tabs: 'Saját megrendelések', 'Kiadvány keresése', 'E-folyóiratok', 'JETS megrendelési aktivitás', and 'Jelentések'. Below the tabs, there is a search section with a dropdown menu for 'Kiadvány megnevezése' and a text input field containing 'academic medicine'. There are also buttons for 'Eredmények mutatása' and 'Eredmények törlése'. On the right side, there is a section for 'Fiók adatai' (Account data) showing the user's name 'UNIVERSITY OF DEBRECEN MEDICAL AND HEALTH SCIENCE CENTER / CENTRAL LIBRARY' and their address 'EÖTVÖS TÉR 1, 4002 DEBRECEN / HUNGARY'. Below this is a table with the following columns: 'Kiadvány megnevezése', 'Előfizetői kód', 'Előfizető neve', 'Kezdés dátuma', 'Lejárat dátuma', 'Megrendelés száma', 'Mennyiség', 'Megrendelés státusza', 'ISSN', 'Kiadvány státusza', and 'Fiók száma'. The table contains five rows of data for 'ACADEMIC MEDICINE' orders from the University of Debrecen, with various dates and order numbers. At the bottom right, there is an 'Export' button and a note 'Microsoft Excel fájlba'.

Kiadvány megnevezése	Előfizetői kód	Előfizető neve	Kezdés dátuma	Lejárat dátuma	Megrendelés száma	Mennyiség	Megrendelés státusza	ISSN	Kiadvány státusza	Fiók száma
ACADEMIC MEDICINE	99	UNIVERSITY OF DEBRECEN	01/01/2008	31/12/2008	C1367892	1	Aktív	1040-2446	Aktív	
ACADEMIC MEDICINE	99	UNIVERSITY OF DEBRECEN	01/01/2004	31/12/2004	V7806321	1	Lejárt	1040-2446	Aktív	
ACADEMIC MEDICINE	99	UNIVERSITY OF DEBRECEN	01/01/2005	31/12/2005	X6117384	1	Lejárt	1040-2446	Aktív	
ACADEMIC MEDICINE	99	UNIVERSITY OF DEBRECEN	01/01/2006	31/12/2006	Y4090588	1	Lejárt	1040-2446	Aktív	
ACADEMIC MEDICINE	99	UNIVERSITY OF DEBRECEN	01/01/2007	31/12/2007	A4056647	1	Lejárt	1040-2446	Aktív	

21. ábra: JETS megrendelési aktivitás kezelőfelülete

JETS szállítási előzmények: (22. ábra)

Két évre visszamenőleg meg tudjuk tekinteni a JETS szolgáltatáson keresztül érkező folyóirataink szállítási listáját. Ha automatikusan nem jelenik meg a lista, a legördülő menüből ki kell választanunk a megfelelő felhasználói fiók számát.

A találati lista első oszlopában a *Szállítási számokat* találjuk. Rákattintva egy szállítmány számára megnézhetjük a dobozok tartalmát és az összesített szállítási listát. Következő oszlopokban az előfizetői kód és az előfizetői név jelenik meg, aztán az egyes szállítmányhoz tartozó dobozok száma, az éppen aktuális státusza és az utolsó oszlopban van lehetőségünk PDF formátumban letölteni az egyes szállítmányhoz tartozó összesített szállítási listát.

EBSCONET* [Hírjelzés \[x\]](#) | [E-Journal Updates \[x\]](#) [Saját fiók](#) | [Hírek](#) | [Segítségnyújtás/Tréning](#) | [A-to-Z](#) | [Kijelentkezés Kornelia Kulcsár](#)

Saját megrendelések | [Kiadvány keresése](#) | [E-folyóiratok](#) | **JETS megrendelési aktivitás** | [Jelentések](#)

JETS szállítási előzmények | [Kézbesítetlen füzetek](#) ? [Súgó](#)

Microsoft Excel fájlba

Szállítási szám	Előfizetői kód	Subscriber Name	Dátum	Mezők száma	Státusz	PDF letöltése
2008022	99	MED UNIV DEBRECEN	10/11/2008	4	Szállítás alatt	
2008021	99	MED UNIV DEBRECEN	27/10/2008	5	Szállítás alatt	
2008020	99	MED UNIV DEBRECEN	13/10/2008	5	Átvéve	
2008019	99	MED UNIV DEBRECEN	29/09/2008	4	Átvéve	
2008018	99	MED UNIV DEBRECEN	15/09/2008	4	Átvéve	
2008017	99	MED UNIV DEBRECEN	29/08/2008	4	Átvéve	
2008016	99	MED UNIV DEBRECEN	18/08/2008	6	Átvéve	
2008015	99	MED UNIV DEBRECEN	04/08/2008	5	Átvéve	
2008014	99	MED UNIV DEBRECEN	21/07/2008	5	Hianyosan érkezett	
2008013	99	MED UNIV DEBRECEN	07/07/2008	4	Hianyosan érkezett	
2008012	99	MED UNIV DEBRECEN	23/06/2008	6	Átvéve	
2008011	99	MED UNIV DEBRECEN	09/06/2008	4	Átvéve	
2008010	99	MED UNIV DEBRECEN	23/05/2008	5	Átvéve	
2008009	99	MED UNIV DEBRECEN	12/05/2008	4	Átvéve	
2008008	99	MED UNIV DEBRECEN	28/04/2008	5	Átvéve	
2008007	99	MED UNIV DEBRECEN	14/04/2008	6	Átvéve	

Kész

22. ábra: JETS szállítási előzmények

Kézbesítetlen füzetek: (23. ábra)

2004 – ig visszamenőleg megtekinthetjük a kézbesítetlen számok listáját.

A kapott listát rendezhetjük cím szerint, a kiadás dátuma, megrendelés száma, várható példányok száma, reklamáció státusza szerint is. Itt is van lehetőségünk a lista exportálására.

EBSCONET - Login | EBSCO Information S... | EBSCOhost Electroni...

EBSCONET* [Hírjelzés \[x\]](#) | [E-Journal Updates \[x\]](#) [Saját fiók](#) | [Hírek](#) | [Segítségnyújtás/Tréning](#) | [A-to-Z](#) | [Kijelentkezés Kornelia Kulcsár](#)

Saját megrendelések | [Kiadvány keresése](#) | [E-folyóiratok](#) | **JETS megrendelési aktivitás** | [Jelentések](#)

JETS szállítási előzmények | [Kézbesítetlen füzetek](#) ? [Súgó](#)

JETS nem teljesített számok

(A szűrő 55 / 103 eredményt ad)

Kiadvány megnevezése	Kötet	Szám	Szám dátuma	Periódus	Év	Leírás	Megrendelés száma	Várható példányok száma	Reklamáció státusza	Reklamáció
AMERICAN JOURNAL OF CARDIOLOGY	2	1	01/03/2008		2008	EXCELLENCE	C1616059	1	Reklamáció folyamatban	☐
AMERICAN JOURNAL OF MEDICAL GENETICS - INCLS PART A-C - PRINT + ONLINE WITH UP CHARGE	148	4	15/11/2008		2008	PT C	C1408301	1	Reklamáció folyamatban	☐
AMERICAN JOURNAL OF ORTHODONTICS AND DENTOFACIAL ORTHOPEDICS	134	5	01/11/2008		2008		C1609187	1	Reklamáció folyamatban	☐
AMERICAN JOURNAL OF ORTHODONTICS AND DENTOFACIAL ORTHOPEDICS	134	6	01/12/2008		2008		C1609187	1	Reklamáció folyamatban	☐
AMERICAN JOURNAL OF PSYCHIATRY - INCLS FREE ONLINE	165	11		NOV	2008		C1343227	1	Reklamáció folyamatban	☐
AMERICAN JOURNAL OF SURGICAL PATHOLOGY	32	11		NOV	2008		C1368079	1	Reklamáció folyamatban	☐
ANNALS OF INTERNAL MEDICINE - C-W ACP JOURNAL CLUB - INCLS FREE ONLINE	149	9	04/11/2008		2008		C1410389	1	Reklamáció folyamatban	☐
ANNALS OF NEUROLOGY C-W ONLINE VERSION	64	4		OCT	2008		C1407638	1	Reklamáció 01/11/2008	☐
ANNALS OF OPHTHALMOLOGY	40	2	01/06/2008		2008	BEHIND SCHEDULE	C1414650	1	Reklamáció 12/07/2008	☐
ARCHIVES OF ENVIRONMENTAL & OCCUPATIONAL HEALTH	63	4	01/12/2008		2008	BEHIND SCHEDULE	C5412899	1	Reklamáció 08/11/2008	☐

Kész

23. ábra: Kézbesítetlen füzetek megtekintése

Jelentések:

A *Jelentések* (24. ábra) fő oldalán találjuk az EBSCONET által nyújtott összes jelentést. A lekérdezés történhet online formában, ebben az esetben azonnal letöltetjük. Vagy megkérhetjük, ebben az esetben a kérés az EBSCO Web támogató rendszerének az ügyfélszolgálatához kerül. 48 órán belül értesítést kapunk e – mailben, hogy a megigényelt jelentés készen áll megtekintésre és ezen az oldalon a *Visszakeresés* gombra kattintva le tudjuk tölteni, általában 30 napig érhetőek el.

Jelentés neve és elérhetőség formája vagy kategória szerinti betűrendbe tudjuk rendezni a listát.

Négy kategóriába sorolva találhatóak:

1. Gyűjteményfejlesztés:

Abstract and Index: Aktuális előfizetéseink listájának letöltése, a cím mellett feltüntetve, hogy mely adatbázis indexeli.

Bulletins of Serial Changes: A kéthavonta kiadott jelentés a kiadók által szolgáltatott legfrissebb információkat tartalmazza a kiadványok megjelenésével kapcsolatosan. (Pl. címváltozás, összeolvadás; kiadványváltás; késleltetett, felfüggesztett kiadás)

Collection Assessment: Az összes előfizetett folyóiratunk listája feltüntetve a cím mellett a tárgykört, a megrendelt formátum típusát, a kiadványszámot és az árát. Ez mérőeszközként szolgálhat a rendelések eldöntésénél.

E-folyóiratcsomag kiadványának változása: Nyomon követhető az elektronikus folyóiratcsomag változások. A jelentés tartalmazza a rendeléseinkben időközben bekövetkezett változásokat.

Kiadói csomagok: Nyomon követi az elektronikus folyóiratcsomagban rendelt címeink változását, ha felvételre vagy törlésre kerül egy cím a listában. Két lista lekérdezésére van lehetőség, egyik lista generálja a kiadói csomagban rendelt folyóirataink listáját, a másik viszont az összes címet tartalmazza, amely egy kiadói csomagban elérhető.

Library of Congress Classification:

Az előfizetett folyóirataink kilistázása LCC kód megjelölésével a cím mellett.

Online hozzáférhetőség: Az aktuális rendeléseink listája feltüntetve az online hozzáférhetőséget (online nem elérhető, kombinált online elérés, csak online érhető el) és az árkalkulációt is feltüntetve a más formátumban elérhető címek esetében.

Ownership / Access: Aktuális elektronikus folyóirat előfizetéseink listája, feltüntetve azon nem online címeket is, amelyeknek van online elérhetősége. Kiértékeli és átvizsgálja az elektronikus folyóirat gyűjteményünket. Két különböző jelentést kérdezhetünk le PDF formátumban: Az online elérhető folyóiratok listáját az ár feltüntetésével és ár nélkül.

Subscription Data File: Az előfizetett folyóirataink listája feltüntetve a bibliográfiai és rendelésre vonatkozó információkat a rendelési szám szerint rendezve.

Survey of Customer Titles: Több felhasználó esetén listát kérhetünk le az egyes felhasználói fiókhoz tartozó rendelésekről. A PDF változatban kapott lista mérőeszközként szolgálhat az egyes karok értékmegállapításánál.

2, JETS – jelentések:

Packing List: Itt is lehetőségünk van lekérdezni a JETS szállítási listákat. A PDF változatban letölthető jelentések a szállítás dátuma szerinti csökkenő sorrendben érhetőek el.

3, Pénzügyi elemzés:

Historical Price Analysis: Öt évre visszamenőleg lekérdezhetjük az előfizetett folyóirataink árait évenként listázva, árváltozások megjelölésével százalékos összehasonlításban.

Summary of Publications by Country / Language: Az előfizetett folyóirataink listája kiadási hely és / vagy nyelv szerint rendezve, feltüntetve az előfizető nevét, az előfizetés időszakát, kereskedelmi árát és mennyiségét.

4, Sorozatkezelés:

Aktuális előfizetések: Aktuális előfizetéseink lekérdezése a lejáratú idő feltüntetésével.

Claim Checker: Az elküldött reklamálások listája tekinthető meg, megerősítésre várva, mely reklamált szám érkezett meg vagy szükséges – e további reklamálás. Ezt e jelentést havi rendszerességgel készíti az EBSCO. Az ellenőrzés megtörténhet interaktív formában vagy nyomtatott formában elküldve és azon visszaigazolva a változásokat, de csak egyik változat alkalmazható.

Claims Processed: A kiválasztott időközben (alapértelmezett 30 – 31 nap) elküldött reklamálások összegzése. Tartalmazza a reklamálások számát és a reklamált folyóiratok címét exportálható file – ban.

Combination Membership: Rendelés során vannak olyan folyóiratok, amelyek más címmel együtt kerülnek megrendelésre, csak kombinálva rendelhetők meg. Ezen kiadványok listáját kérdezhetjük le feltüntetve a fő kiadvány címét, számát, ISSN számát; a kombinált kiadvány címét, számát, ISSN számát, megrendelés számát.

E – Journal Access and Registration: Az EBSCO – n keresztül rendelt elektronikus folyóiratok listája, feltüntetve a kiadó hozzáférési irányelveit, felhasználói és cím információkat. A regisztrálással kapcsolatos tudnivalókat és licenc részleteket.

Licencrészletek: Az EBSCO – n keresztül rendelt elektronikus folyóiratok listája teljes körű licencrészletezéssel.

List of Membership Titles: Azon előfizetett folyóirataink listája, amelynek előfizetése megkövetel valamilyen egyesületi vagy konzorciumi tagságot.

Standing Order / Bill Later Summary: Állandó rendelések és későbbi számlázással megrendelt folyóiratok listája. Az állandó rendelés azon folyóiratokra vonatkozik, amelyek automatikusan megújításra kerülnek, amíg nem értesítjük a kiadót a lemondásról. A későbbi számlázás azon rendszertelenül megjelenő folyóiratokra vonatkozik, amelyeknek a rendelés megújításakor még nem ismert.

Subscriber List: Több felhasználó esetén listát kérhetünk le a felhasználói fiókokról, feltüntetve a fiók számát, nevet, címet, előfizetői kódot.

Summary of New Titles Ordered: Azon folyóiratok listája, amely első alkalommal kerültek megrendelésre és még nem kerültek megújításra, feltüntetve a számlaszámot, előfizetőt, előfizetési időszakot, kiadványszámot, kereskedelmi árat és mennyiséget.

Summary of Payments: Összesített fizetési lista lekérdezése PDF, Excell vagy vesszővel elválasztott formátumban.

Summary of Publications: Aktuális előfizetések lekérdezése. A megújítási idő alatt lekérdezett lista a még ki nem számlázott előnézeti listát fogja generálni.

Titles with Claiming Restrictions: Aktuális előfizetések listája, amennyiben elérhető a kiadvány megjelenésének gyakorisága és a megfelelő reklamálási megszorítások is feltüntetve.

Kiadvány	Jelentés kiválasztása	Category	Információ
Abstract and Index	Online	Gyűjteményfejlesztés	↓
Aktuális előfizetések	Online	Sorozakezelés	↓
Bulletin of Serials Changes	Jelentés/Visszakérés	Gyűjteményfejlesztés	↓
Claim Checker	Jelentés/Visszakérés	Sorozakezelés	↓
Claims Processed	Online	Sorozakezelés	↓
Collection Assessment	Online	Gyűjteményfejlesztés	↓
Combination Membership	Online	Sorozakezelés	↓
E-folyóiratcsomag kiadványának változása	Jelentés/Visszakérés	Gyűjteményfejlesztés	↓
E-Journal Access and Registration	Online	Sorozakezelés	↓
Historical Price Analysis	Jelentés/Visszakérés	Pénzügyi elemzés	↓
Kiadói csomagok	Online	Gyűjteményfejlesztés	↓
Library of Congress Classification	Online	Gyűjteményfejlesztés	↓
Licencdíjazatok	Online	Sorozakezelés	↓
List of Membership Titles	Online	Sorozakezelés	↓
Online hozzáférhetőség	Jelentés/Visszakérés	Gyűjteményfejlesztés	↓
Ownership/Access	Jelentés/Visszakérés	Gyűjteményfejlesztés	↓
Packing List	Jelentés/Visszakérés	JETS-jelentések	↓
Standing Order/Bill Later Summary	Jelentés/Visszakérés	Sorozakezelés	↓
Subscriber List	Online	Sorozakezelés	↓
Subscription Data File	Jelentés/Visszakérés	Gyűjteményfejlesztés	↓
Summary of New Titles Ordered	Online	Sorozakezelés	↓
Summary of Payments	Jelentés/Visszakérés	Sorozakezelés	↓
Summary of Publications	Online	Sorozakezelés	↓
Summary of Publications by Country/Language	Online	Pénzügyi elemzés	↓
Survey for Customer Titles	Jelentés/Visszakérés	Gyűjteményfejlesztés	↓
Titles with Claiming Restrictions	Online	Sorozakezelés	↓

24. ábra: Jelentések lekérdezése

SWETS

1901 - ben Adriaan Swets és Heinrich Zeitlinger Amsterdamban megnyitott egy kis könyves boltot új és antik tudományos könyvekre alapozva az állományát. Korábban hosszú évekig együtt dolgoztak Oxfordban, Angliában a Parker könyvkereskedésben.

Bár az alapítás után egy évvel Heinrich Zeitlinger elhagyta a céget, a neve továbbra is fennmaradt és a következő néhány évtizedben a Swets & Zeitlinger vált híressé, mint a könyvtárakat ellátó cég. 1918 - ban került sor az első üzletkötésre egy amsterdami könyvkereskedéssel, ezzel megalapozva egy terjeszkedő üzletág felődését a holland piacon.

1927 – ig az üzlet a tudományos könyvkereskedés és könyvkiadás együttese. Ebben az évben került be az üzletbe Adriaan fia, W.A. Swets, aki vonakodott együtt dolgozni apjával a könyvkereskedésben, így létrehozott két új üzletágot. Egy antikváriumot, amely a tudományos könyvek korábbi kiadásaival kereskedett és egy előfizetői szolgálatot.

Az 1930 - as években nagy érdeklődés mutatkozott egy megbízható előfizetői vállalkozás iránt és nagyon gyorsan terjeszkedett. Nemzetközi kapcsolatok is létrejöttek angliai, ázsiai, kanadai, amerikai, latin-amerikai könyvtárakkal. 1938 - ban próbálkozás történt az első amerikai iroda megalapítására, de a háború közbeszólt.

Az 1940 - es években, az elhúzódó háború alatt a Swets előrelátóan megvásárolta és tárolta a 10 legnagyobb amerikai és dél-afrikai ügyfelének az előfizetéseit, 1945 - ben értesítette őket a rájuk váró gyűjteményről. A könyvtárak rendkívül hálásak voltak ezért az egyedülálló szolgáltatásért. A Swets háború alatti befektetése megtérült előkészítve az útját a következő évtizedek terjeszkedésének.

A tudományos együttműködések nemzetközi jellegének következtében a könyvekben való publikálásról áttértek az időszakosan megjelenő kiadványokra. Az 1950-es évek végére a tudományos folyóiratok terjesztésének száma 100 % - kal nőtt és a könyvtárak gomba módra szaporodtak. Irodákat állítottak fel az USA – ban és Brazíliában.

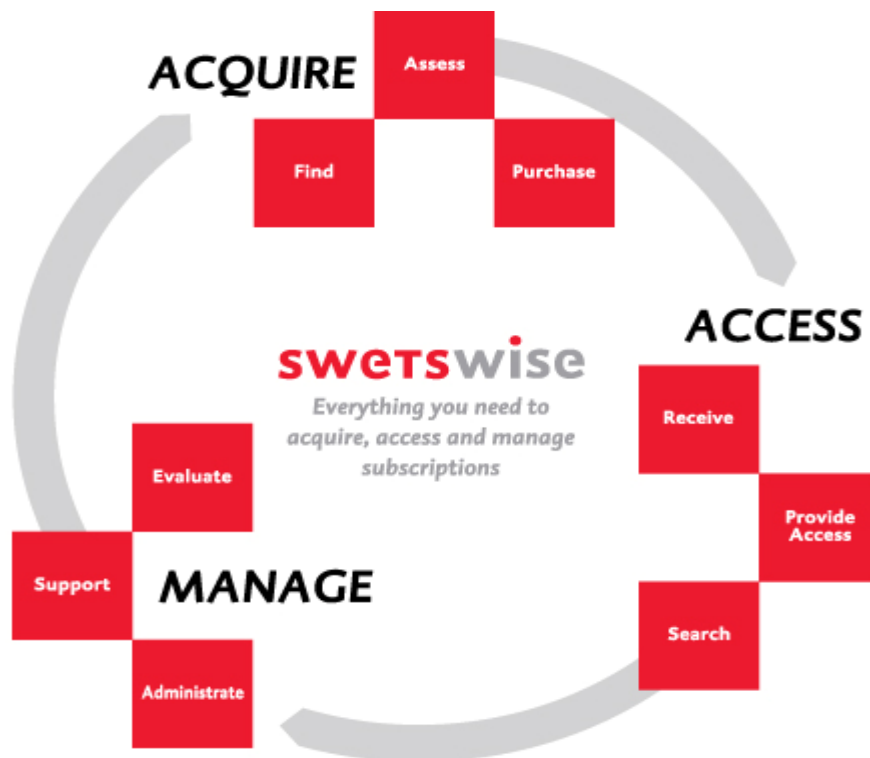
Az 1960 - as években a cég fő tevékenységévé az előfizetői üzletág lett, előlépve Európa és a világ legnagyobb előfizető ügynökségévé. Ebben az évtizedben szükségessé vált egy új, nagyobb irodába költözni, így az üzlet székhelye átkerült az Amszterdamtól 30 km-re fekvő Lisse - be. A tágasabb hely lehetővé tette új szolgáltatások beindítását, a korábbiak megszilárdítását.

Kizárólag elosztási feladatokat ellátó központként kezdte el működését, amely egyszerűsítette a könyvtárak folyóirat állományának feldolgozását, reklamálását és szállítását. Az 1970 – es évek végére a könyvesbolt működését fel is számolta. Világszerte 200 alkalmazottat foglalkoztatott és az előfizetési ügyintézéseket teljesen automatizálta.

Az 1980 – as években világszerte nyitott központokat biztosítva az anyanyelvi minőségi szolgáltatást: Tokyo – ban 1982 – ben, Frankfurt – ban 1984 – ben és Milánóban 1988 – ban.

Az 1990 – es években kis cégek sorát vásárolta fel a Swets Európa szerte. Az évszázad végén pedig történelmi egyesülés jött létre a Blackwell’s Information Services – zel és Swets Blackwell néven folytatta tevékenységét segítve mind a vásárlók, mind a kiadók munkáját az új évezredben megjelent kihívások megoldásában.

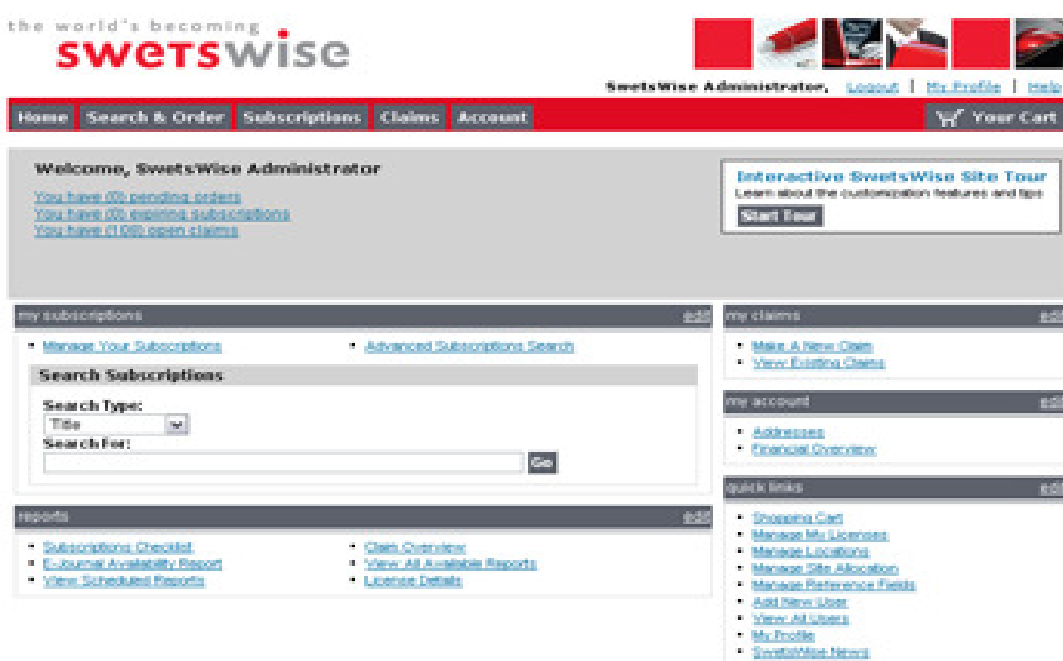
2003 végén felvásárolta a Blackwell cég fennmaradó részesedését is és elhagyta a Blackwell márkanévet, melynek eredményeképpen létrejött a Swets Information Services. Jelenleg 160 országban 22 irodával van jelen szerte a világban. Több mint 60.000 ügyfele van 160 országban és 65.000 kiadóval van kapcsolatban.

25. ábra: Swets előfizetési körforgása

Swets adminisztráció

Szolgáltatások: Egy felületen van lehetőség több ezer előfizetés, licenc szerződés, reklamálas kezelésére, használati statisztika készítésére, naprakész információt kapni a rendelésekről.

26. ábra: SwetsWise adminisztrációs felület kezdőlapja

Rendelés:

Rendelés elindításához a felhasználónak lehetősége van keresni a Swets oldalon (27. ábra) elérhető több mint 260.000 kiadvány közül cím vagy ISSN alapján. A keresőprogram támogatja a Boole - féle operátorok, helyettesítő karakterek használatát és a csonkolási lehetőséget.

Az összetett keresés során lehetőség van szűkíteni a keresést kiadóra, kategóriára, kiadás formátumára. Megnézhetjük az elektronikus folyóiratra vonatkozó árajánlatot (ingyenes-e a nyomtatott előfizetéssel, ráfizetéssel érhető el, csak elektronikusan érhető el).

27. ábra: Kiadványkeresés

A keresési eredmény listája (28. ábra) minden esetben a keresés tárgyhoz tartozása szerint van rendezve. Arra vonatkozóan, hogy a keresési kritérium hányszor fordul elő a kiadvány leírásában és a megadott kritérium mennyire illeszkedik a feltételekhez.

Pl. ha végrehajtunk egy kulcsszavas keresést a Cell - re, akkor az első eredményünk a listában a Cell című folyóirat lesz. Ezt követően találjuk a további kiadványokat, amelynek a címében szerepel a Cell szó és ezután következnek a további találatok.

Image	Title	Publisher	ISSN	Frequency	Classification
	Cell	Elsevier	0092-8674	24 time(s) per year in 4 volume(s) and 6 issue(s)	Microbiology
	Cell Stem Cell	Elsevier	1934-5909	12 time(s) per year in 1 volume(s) and 12 issue(s)	Microbiology

28. ábra: Találati lista elemei

A rendelés során talán a legnehezebb annak az eldöntése, hogy az adott kiadvány milyen formában áll rendelkezésre a felhasználó számára.

A címre kattintva lehetőség van megtekinteni a különböző alternatívákat (nyomtatott, elektronikus, nyomtatott + elektronikus változat) (29. ábra) a legfrissebb árlistával feltüntetve, ha kapható valamely kiadói csomag részeként, akkor arra vonatkozó információval.

publication options

Transportation					
Media	Option		Status	List price	
Print	Mail delivery				
	Regular price	details	active	EUR 745.84	Add to Cart
Internet	Enhanced Access - Internet				
	Regular price	details	active	EUR 715.00	Add to Cart
Internet	Basic Access - Internet				
	Regular price	details	active	Not available separately	

29. ábra: A kiadvány előfizethető formátumai

A kiválasztott tétel elhelyezhető a bevásárlókocsiba, ezzel elindítva a rendelést.

Bevásárlókocsi és ellenőrzés: Mint minden hasonló internetes kereskedelmi oldalon a kiválasztott tételek egy bevásárlókocsiba kerülnek. A SwetsWise automatikusan kiválasztja az első alkalmas dátumot az előfizetés elindítására és közvetlenül hozzárendelni az alapértelmezettként megadott szállítási és számlázási címhez. Ha időközben ezekben változás történt, itt lehetőség van a módosításra. A rendelés elküldése előtt még lehetőség van bármilyen információ hozzáadására, még egyszer leellenőrizni a rendelési információkat és aztán jóváhagyni.

Kiegészítő információk megtekintésére is lehetőség van. A *details* gombra kattintva megtekinthetjük a szükséges bibliográfiai információkat és a kiadó által szabott rendelési feltételeket. Pl. ha a kiadvány csak egy teljes évre fizethető elő, vagy ha az online változat ingyenesen elérhető a nyomtatott előfizetéssel.

Online elérhetőség esetén lehetőség van a hozzáférés beállításához szükséges információk ellenőrzésére (30. ábra): ha a kiadó licenc egyezmény aláírására kötelez, vagy ha bármilyen online regisztrációs űrlap kitöltése szükséges. Ezek az információk a saját előfizetési körülményektől függenek, a licenc megállapodást viszont csak egyszer szükséges elküldeni a kiadóhoz és a későbbi rendelések automatikusan biztosítva vannak ezáltal.

check activation process

license information	
license required:	yes, download license
registration required:	yes, click here to register
register using:	print subscription reference
status access via pub.:	lic. sent to pub.
access activation process	
1	license requested
2	license sent to you
3	license sent to publisher
4	access requested
5	access granted
6	customer registration

[back](#)

30. ábra: Licenc információk

Licenc adatok: A megrendelési információknál lehetőségünk van a licenc - cel kapcsolatos információk (31. ábra) megtekintésére is. Az összes kiadó szabványos licenc szerződésének adatai és az előfizetett folyóirataink licenc szerződéseinek éppen aktuális állapota megtekinthető egy felületen címre vagy kiadóra keresve.

The screenshot shows a 'License Search' interface. At the top, there is a search bar with a 'Search Type' dropdown set to 'Publisher' and a 'Search For:' text input field. Below the search bar, there are examples: 'examples: "Springer Verlag", Blackwell (omit initial articles such "the", "a", "le", ...)'.

Below the search bar, it says 'Showing 1 - 4 of 4 Results' and has a 'download results' link. The main content is a table with three columns: 'License Type', 'Status', and 'All Subscriptions'. The table lists four results:

License Type	Status	All Subscriptions
Alliance for Children and Families Online Journal License Agreement	License sent to publisher	View
Blackwell Publishing Site License	License sent to publisher	View
Medical Publishing Group - Mass Medic Society Academic Clinical Site License Agreement	License sent to publisher	View
Springer Verlag GmbH Basic Access	License sent to publisher	View

At the bottom of the table, it says 'Showing 1 - 4 of 4 Results' and has another 'download results' link. On the right side, it says 'Page: 1'.

31. ábra: Előfizetett folyóiratok licenc információi

A keresés eredményeképpen megtekinthetjük az egyes címekhez tartozó licenck típusát, az éppen aktuális állapotát, kiadó esetén az összes hozzárendelt címet. Betekintést nyerhetünk, hogy az egyes licenck mire jogosítják fel a felhasználókat az előfizetett tartalmak használata során, és hogy a kiadók milyen kikötéseket állapítanak meg a rendelés és a hozzáférési feltételek során.

Az általános információk (*General Information*) között megtaláljuk a kiadó nevét. Regisztráció szükségessége esetén a hozzá elvezető linket.

A rendelési feltételeknél (*Order Conditions*) (32. ábra) információt kapunk az árazási modellről, a párhuzamos felhasználók számáról, IP típusának meghatározásáról. A FTE számról (*Full – Time Equivalent* = Egy viszonyítási szám, mely azt mutatja meg, hogy a szükséges munkamennyiséget hány teljes munkaidős operátorral lehet "lefedni". Részmunkaidők összevonódnak. Azaz két négyórás részmunkaidős operátor = 1FTE) és az oldalak számának engedélyezéséről. Konzorciumot támogatja - e, az előfizetés során szükség van – e frissítésre vagy visszaminősítésre. Licenc engedélyztetés (*License allowances*) során szükség van -e záradék csatolására a korrekt használatról. Hivatkozási követelmények részletezése: digitális, vagy nyomtatott példányról van - szó. Nyomtatott példány esetén a használat korlátozása.

Engedélyezett – e a megosztás intézményen belül. Távoktatás, otthoni használat, napijegyes könyvtárhasználat, könyvtárközi szolgáltatás, előadások tartása során nyomtatott vagy elektronikus formában terjeszthető – e. Archiválásra vonatkozó jogok és a formátum megadása. A használók információinak titkosítása szükséges – e.

Hozzáféréssel kapcsolatos irányelveknél (*Access Policies*) információt kaphatunk: lemondás után megmarad - e a hozzáférés, korábbi számokhoz biztosítja – e a hozzáférést, kipróbálásra van – e lehetőség. A kiadó mennyi idő alatt intézi el a hozzáférések megszerzését, szükség van – e megerősítésre a hozzáférés elindításakor. Mi alapján történik a felhasználó azonosítása a kiadó oldaláról.

Kiadói meghatározásoknál (*Publisher Definition*) információt kaphatunk az FTE, a felhasználó – azonosító, felhasználási hely, kategória szerinti árszabás kiadói értelmezéséről.

the world's becoming
SWETSWISE

SwetsWise User, [Logout](#) | [My Profile](#) | [Help](#)

[Home](#) [Search & Order](#) [Subscriptions](#) [Claims](#) [Content Search](#) [Account](#) [Your Cart](#)

License Details

General Information

Site License
Page Updated 2007-11-19

access provider: Blackwell Publishing - Premium E-Journals
 registration required: yes, [register](#)
 our license differs from terms below:

Online Access Links:
 • [Publications Access Site](#)

Related Links:
 • [All Of This Publisher's Licenses](#)
 • [Subscriptions Under This License](#)

order conditions

Pricing model	fixed surcharge amount, fixed surcharge percentage
Number of concurrent users allowed	0
Type of IPs allowed	B,C,D class IP ranges
Number of FTEs allowed	0
Number of Sites allowed	1
Consortia model supported	no
Upgrade during subscription period	yes
Downgrade during subscription period	yes beginning of year

license allowances

Fair use clause	no
Citation requirement details	
Digitally copy	yes
Print copy	yes
Print copy note	Print copies are only allowed if for personal use.
Scholarly sharing	no
Distance education	yes
Interlibrary Loan print or fax	yes
Interlibrary Loan electronic	yes
Interlibrary Loan secure electronic	yes
Interlibrary Loan note	
Course reserve print	yes
Course reserve electronic	yes
Course pack print	yes
Course pack electronic	yes
Remote access	yes
Walk-in users	true
Archiving right	no
Archiving format	n/a
Confidentiality of user information	yes

access policies

Access after cancellation	0 year(s)
Back year access	rolling 2 years
Grace period offered	4 week(s)
Publisher's access activation time	2 day(s)
Confirmation of access	yes, to customer
Publisher's authentication method	ip OR userid and password

publisher definitions

FTE definition	student
Authorized user definition	Current members of the staff of the Licensee and individuals who are studying at the Licensee's institution, who are permitted to use the secure network from within the premises of the Licensee.
Site definition	A building or group of buildings in the same geographical area that use the same local area network
Tier price definition	Small = less than 7000 Medium = 7000 - 15000 Large = 15000+

[Terms & Conditions](#) • [Help](#) • [Contact](#)
Swets

32. ábra: Rendelési feltételek

Saját rendelések megtekintése (33. ábra): Ezen a felületen is lehetőségünk van egyszerű és összetett keresés indítására. A keresés során böngészhetünk az előfizetéseink betűrendes listájában. Kiadó nevére és témakörre is tudjuk szűkíteni az előfizetett folyóirataink listáját. Lehetőség van bibliográfiai adatok és a címmel kapcsolatos saját információk megtekintésére is.

33. ábra: Saját megrendelések megtekintése

A keresés eredménye betűrendes listába (34. ábra) rendezve tekinthető meg, feltüntetve az előfizetés aktuális állapotát (aktív, lejárt, inaktív), a Swets által adott előfizetési hivatkozási számot, a kiadóra vonatkozó hivatkozási számot és az utolsó oszlopban a könyvtárra vonatkozó hivatkozási számot.

Showing 1 - 20 of 163 Results [download results](#) Pages: 1 2 3 4 5 6 ... 9 next

Stat.	Title	Subscription No.	Publisher No.	Library
■	Acta Geodaetica et Geophysica Hungarica	27941810	62044751	LIBRARY
■	Advances in Atmospheric Sciences	23276269	00020006005	LIBRARY
■	Advances in Space Research & COSPAR Information Bulletin	26784303	10282364 00002	LIBRARY
●	Agricultural and Forest Meteorology	33187561		

34. ábra: Előfizetések listája

A címre kattintva egy felületen megkapjuk az adott előfizetésre (*Publication*) vonatkozó összes információt (35. ábra) (pl. bibliográfiai információk). Reklamálással kapcsolatos ügyintézés elvégzésére is van lehetőségünk: fennálló vagy már lezárt reklamációk megtekintése, új reklamáció indítása. Közvetlenül elintézhető az előfizetés megújítása, vagy megszüntetése. A címmel kapcsolatos bármilyen üzenet megtekintése.

Ezen kívül az előfizetésre vonatkozó információk (*Order Information*), mint pl. az előfizetett folyóirat hivatkozási száma, aktuális státusza, a megrendelés típusa, a szállítás közvetlenül a kiadón, vagy a Swets-en (SwetsWise Consolidation) keresztül történik, a kézbesítés módjáról.

Az előfizetés kezdetének és lejáratának dátumáról, 3 évre visszamenőleges fizetési előzményeket. Ha kiadói csomagban rendeltük, részletesen megtekinthetjük a csomaggal kapcsolatos információkat.

Az ügyfél azonosító adataink (*Customer References*), számlázási-, szállítási címünk megtekintésére és szerkesztésére is van lehetőség. Számlázással kapcsolatos információk lekérdezése.

Elektronikus folyóirat (*Access Details*) esetében azonnal látjuk, ha az előfizetés során szükséges bármilyen engedélyt aláírunk, vagy regisztrálnunk a kiadó honlapján, vagy ha a regisztrálás egyedi azonosítóhoz kötött. Megnézhetjük, hogy mikor történt az utolsó módosítás és pontosan milyen műveletet hajtottunk végre, mindkét esetben, ha a kiadó oldalán vagy ha SwetsWise online tartalmon (SWOC) keresztül végeztük. Innen eljutunk a következő oldalra, ahol a hozzáférés engedélyztetésének minden lépését megtekinthetjük dátummal együtt.

the world's becoming
SWETSWISE

SwetsWise Administrator, [Logout](#) | [My Profile](#) | [Help](#)

[Home](#) [Search & Order](#) [Subscriptions](#) [Claims](#) [Account](#) [Your Cart](#)

subscription details

▼ publication

International Journal of Climatology - Print & Internet
[Show All Subscriptions](#)

title: International Journal of Climatology - Print & Internet
ISSN: -
format: print
publisher: John Wiley & Sons Ltd
frequency: 30 per year in 1 volume and 30 issues
publication type: journal

Claims : 1 Outstanding Claims
• [Make A New Claim](#)
• [View Claims](#)

My Messages : 0 Messages
• [View Messages](#)

Cancel:
• [Cancel Subscription](#)

▼ order information

subscription number	23276803
CID	808.2260.0
status	active
order type	annual
consolidation / direct	Direct
delivery method	surface mail
start date	January 01, 2004
start volume / issue	volume -, issue -
expiry date	December 31, 2007
last volume / issue	volume -, issue -
package order	yes View Package Details
purpose	-

▼ customer references [edit](#)

* Fund Code	PB/B3832
Budget Code	-
Library	LIBRARY
Campus	SW0609
publisher ref print edition	ed. 0692478
publisher ref electronic edition	ed.

▼ payment

price	GBP 1,618.35
payment method	invoice
payment details	Subscription Financial Details

▼ access details

license required	no
registration required	yes, click here to register
register using	print subscription reference
status access via pub.	access requested December 06, 2005
status access via SWOC	not applicable
access process details	access activation detail

▼ shipping address

shipping address
SwetsWise University
Heereweg 347 B
2161 CA, Lisse
THE NETHERLANDS
[Request Change](#)

▼ billing address

billing address
SwetsWise University
Heereweg 347 B
2161 CA, Lisse
THE NETHERLANDS
[Request Change](#)

[Terms & Conditions](#) • [Help](#) • [Contact](#)
Swets

35. ábra: Egy kiadvány részletes előfizetői információi

Előfizetés

Lehetőségünk van egy felületen az előfizetéssel kapcsolatos összes ügyintézés lebonyolítására:

- Megújítás.
- Már meglévő nyomtatott előfizetést kibővíteni online változattal, vagy teljesen áttérni az elektronikus változatra.
- Lemondani egy meglévő előfizetést, ha a kiadó nem szabott lemondási korlátozást az elektronikus előfizetések intézésekor.
- Függetlenül tartani egy előfizetést: további értesítésig ne intézkedjen a Swets.

Együttes megújítások (Bulk Renewal):

A már meglévő előfizetések felhasználásával tudjuk elvégezni a megújításainkat, ezzel nemcsak időt tudunk megtakarítani, hanem figyelemmel kísérhetjük az összes előfizetésünk aktuális állapotát. (36. ábra)

A saját feltételeink szerint tudunk listákat kérni, melyet ezután generál a Swets. (Pl. speciálisan egy témakör felelős könyvtárosának külön lista készítése, akinek a rendszerben való jogosultságait előre be lehet állítani.)

A *Bulk Renewal* információi teljesen beépíthetőek a megújítással kapcsolatos már meglévő munkafolyamatainkba. Ezt lehetőségünk van mind online, mind offline formában megtenni. Kapcsolat nélküli munka esetén CSV file - ba letölthető, ez egyesíthető bármilyen listával, javítások után pedig visszatölthető a file a SwetsWise – ba és a módosítások automatikusan frissítődnek.

↕ Renewal List	↕ Included Subscriptions	Users Assigned	Status
Mathematics Faculty	15 subscriptions, change	4 users, change	10 processed, 5 on hold
☐ Physics Faculty	none, add subscriptions	none, assign	no subscriptions
Default list	1,600 subscriptions, change	2 users, change	0 processed, 0 on hold

36. ábra: Megújítási lista kezelése

Online jelentések

Az előfizetések opció kiválasztásánál lehetőségünk van jelentések (37. ábra) lekérdezésére is. Döntő szerepe lehet az előfizetések áttekintése és ellenőrzése során. Saját kritériumok alapján beállítva, meghatározott időközönként automatikusan is kérhetjük a jelentések küldését. E-mailben információt kapunk, ha ez készen áll számunkra.

A jelentések 4 kategóriába vannak sorolva:

1, Pénzügyi jelentések (Financial Reports):

Költségvetési jelentés (Budget Report): A legutolsó 3 év pénzügyi tranzakcióit tudjuk lekérdezni részlegenként vagy felhasználónként több felhasználó esetén. Továbbá lehetőség van a következő évre tervezett rendelések költségének előkalkulációjának lekérdezése.

3 éves fizetési elemzés (Three Year Price Analysis): Az előfizetéseink listáját kapjuk meg a kifizetett összegekkel együtt 3 évre visszamenőleg.

2, Előfizetésre vonatkozó jelentések (Subscription Reports):

Előfizetési ellenőrző lista (Subscriptions Checklist): Teljes rendelési lista lekérdezése.

Reklamálások áttekintése (Claim Overview): A megadott időszakra vonatkozó összes reklamáció listája, beleértve a már teljesített vagy még függőben lévőket is.

Hasznos információk üzenetei (FYIs): A Swets által küldött összes vagy kiválasztott üzenetek megtekintése.

Aktuális előfizetés tanszékenként vagy felhasználónként (Current Subscriptions per Department or User): Ha tanszéki lebontásban kezeljük az előfizetéseinket, itt le tudjuk kérdezni az aktuális címeiket tanszékenként.

Lemondott és lejárt előfizetések tanszékenként vagy felhasználónként (Cancelled & Expired Subscriptions per Department or User): Ha tanszéki lebontásban kezeljük az előfizetéseinket, itt le tudjuk kérdezni a lemondott vagy lejárt előfizetési címeiket.

Előfizetési kérelem tanszékenként vagy felhasználónként (Subscription Requests per Department or Use): Függetlenül lévő előfizetések tanszéki vagy felhasználónkénti lebontásban.

Nyomtatott folyóirat lemondási korlátozások (Print Cancellation Restrictions): Azon előfizetett nyomtatott folyóiratok listája, melyekre lemondási korlátozások érvényesek elektronikus elérés esetén.

Licenc részletek (Licenc Details): Licenc – ek lekérdezésére van lehetőségünk.

Olvasói lista (Readers List): Egy intézményben több olvasó is igényt tarthat ugyanazon folyóirat olvasására. A korábban róluk készített névsort itt lehetőségünk van lekérdezni.

3, Összehasonlító jelentések (Comparison Reports):

SwetsWise online tartalom összehasonlítás (SwetsWise Online Content Comparison): Összehasonlító áttekintés a már meglévő előfizetéseink és a SwetsWise online tartalom - ban (SWOC), tartalomjegyzék szolgáltatásában elérhető folyóiratok listájában. Az elérhető folyóiratok mellett jelzi, hogy van-e már előfizetésünk a tartalomjegyzékre vagy a teljes szövegre.

Elektronikus folyóirat elérhetőségi jelentés (E – Journal Availability Reports): A már meglévő elektronikus folyóiratokhoz való hozzáférésünk összehasonlítása a további elektronikus folyóirat elérhetőségi lehetőségekkel.

4, Általános jelentések (General Reports):

Téma katalógus (Subject Check list): A SwetsWise katalógusából téma szerint letölthető címlista, melyhez az árakat is lekérdezhethetjük.

Új kiadványok (New Publications): Az általunk meghatározott időszakban és témakörben megjelent új kiadványok listájának lekérdezése.

Minden jelentésben lehetőség van további kritériumok beállítására attól függően, hogy milyen információra van szükségünk Ilyen pl. adott időszak vagy meghatározott szállítási és / vagy számlázási cím megadása.

the world's becoming
SWETSWISE

SwetsWise Administrator, [Logout](#) | [My Profile](#) | [Help](#)

[Home](#) [Search & Order](#) [Subscriptions](#) [Claims](#) [Account](#) [Your Cart](#)

Reporting

overview
[You have \(0\) requested reports](#)
[You have \(0\) new reports awaiting for download](#)
[You have \(0\) scheduled reports](#)

Financial Reports These reports are designed to give a complete financial overview covering subscription and account level financial information. Reports: <ul style="list-style-type: none"> Budget Report Three Year Price Analysis	Comparison Reports These reports allow you to compare your current subscriptions with electronic access possibilities. Reports: <ul style="list-style-type: none"> SwetsWise Online Content Comparison E-Journal Availability Report
Subscription Reports These reports will provide you with the necessary management information to manage your current subscriptions. Reports: <ul style="list-style-type: none"> Subscriptions Checklist Claim Overview FYIs Current Subscriptions per Department or User Cancelled & Expired Subscriptions per Department or User Subscription Requests per Department or User Print Cancellation Restrictions License Details Readers List	General Reports These reports are non-subscription related reports that can provide you general information on different titles. Reports: <ul style="list-style-type: none"> Subject Checklist New Publications

[View scheduled reports](#)

37. ábra: Jelentések

SwetsWise Consolidation

Lebonyolítja a nyomtatott folyóiratok szállítmányozását, emellett automatikus érkeztetést is végez, mely kompatibilis több integrált könyvtári rendszerrel, ezzel csökkenthető a könyvtár belső adminisztrációs munkájára fordított idő.

A világon összesen hat központ működik: USA – ban, Nagy – Britanniában, Németországban, Ausztráliában, Oroszországban és Hollandiában. A szállítás egy héten maximum ötször történik.

Hogyan is működik a rendszer?

A kiadók elküldik a folyóiratokat a hat *Consolidation* központ közül az egyikbe, attól függően, hogy földrajzilag hol helyezkednek el. Átvétel után kicsomagolják és érkeztetik a számokat, ezután közvetlenül elküldik a könyvtárnak, a korábban megegyezett szállítmányozási ütemterv szerint.

Előnyök és értéknövelt szolgáltatások:

Idő -, és költségmegtakarítás. Az egyes számokat nem kell külön – külön kicsomagolni és érkeztetni, duplumok leválogatása, automatikus reklamálás a központokban történik. Belföldi szállítmányozási díjszabás, szállítás egyéni ütemterv szerint.

Házhoz szállítás:

Postai szállítás során a folyóiratszámok eltűnhetnek, megrongálódhatnak. A Swets szolgáltatása során a számokat összegyűjtik és kézbesítik valamely szállítmányozó cégen keresztül, mint pl. UPS vagy DHL; vagy légipostán keresztül, ebben az esetben szintén szállítmányozó cég továbbítja a szállítmányt a reptérről az ügyfelekhez. Minden csomag biztosítva van.

Jelentések:

Havonta készítenek egy összesített listát az addig érkezett és esetleg hiányzó számokról. Továbbá jelzik minden egyes cím mellett mikor esedékes a következő szám.

Köröztetési szolgáltatás:

Előfordulhat, hogy egy intézményben több személy is szeretne olvasni egy bizonyos folyóiratot, ennek a lebonyolítására szükség van egy köröztetési listára, melyet a Swets biztosít. Ez a lista tartalmazza a folyóirat címét, ISSN számát, kiadás évét, kötetszámot, füzettszámot, megjelenés gyakoriságát, ügyfél azonosítót, az olvasóra vonatkozó információkat, melynek frissítésére a DataSwetsConnect – en keresztül van lehetőségünk. Ezen lista ragasztva vagy tűzve megtalálható a számokon.

Speciális címke szolgáltatás:

A felhasználók kérésére kifejlesztettek egy speciális öntapadó címkét, amely különbözik a szabványos SISAC vonalkódtól. A felhasználó által megadott információk kerülnek a címkére, mint pl. az olvasó vagy a tanszék neve. Ezen adatok szintén frissíthetők a DataSwetsConnect – en keresztül.

Besorolási címkék:

Kérésre minden egyes folyóiratszámhoz készítenek egy kis címkét (25 x 35 mm), amely 7 sort tartalmaz, minden egyes sor 13 karakterből áll. Szállítás előtt ezeket ráragasztják az adott számra. Az erre kerülő adatok szintén frissíthetők a DataSwetsConnect – ben.

Biztonsági csíkok:

Kérésre biztonsági csíkokkal is ellátják a folyóiratokat, melyeket beleragasztanak a könyvbe vagy folyóiratba.

Becsomagolt példányok

Egyes számokat lezárt vagy leragasztott műanyag tasakba csomagolnak. Ez a szolgáltatás olyan különálló lapokra, vagy olyan kiadványokra vonatkozik, amelyek mellékleteket tartalmaznak, mint pl. CD ROM – ok, vagy köröztetési listával ellátott folyóiratok.

Számok rendezése:

Kérésre betűrend szerint csoportosítják a szállítmányt.

Bélyegzővel ellátott számok:

Biztosíthatunk a Swets számára egy saját névvel ellátott bélyegzőt és minden alkalommal ellátják bélyegzővel az elküldött számokat.

Szállítási lista megosztása:

A csomagokhoz csatolt hagyományos szállítási lista kérésre megosztható. Hasznos lehet, ha egy szállítási cím alatt több felhasználó is szerepel.

Részletes számjelölés:

A számok jelölésénél nem csak az év, kötet-, és füzetszám van feltüntetve, hanem a hónap és nap is.

Reklamálás:

A Swets – en keresztül eljuttatott példányok reklamálása automatikusan történik a kiadó felé a Swets által. Abban az esetben, ha egy szám a várt kiadási dátum idején nem érkezett meg, automatikusan reklamálásra kerül maximum öt alkalommal. Ezen várt kiadási idő kiszámításához alapul szolgál az utolsó beérkezett szám dátuma és a megjelenés gyakorisága.

ISO 9001 : 2000 tanúsítvány:

A Swets az ISO 9001 : 2000 által az egész világra kiterjedően hitelesített, az előírásoknak megfelelően minőségügyi ellenőrzésekkel biztosítja, hogy a SwetsWiseConsolidation minden munkafolyamata folyamatosan és hatékonyan figyelemmel kísért legyen.

ÖSSZEFOGLALÁS

Összességében a könyvtárak azért használják az ügynökségeket, mert költséghatékonyabb számukra, mintha saját maguknak intéznék az előfizetések beszerzését és megtartását.

A nyomtatott folyóiratok esetében a következő okok miatt választják a könyvtárak a megfelelő ügynökséget:

1, Adminisztrációs költségek csökkentése: A folyóirat árainak, a kiadó címének nyomon követése, fizetéssel kapcsolatos folyamatok, korábban nem előfizetett folyóiratok elérésének adminisztrációja és természetesen a reklamálások elintézése sok időt igényel. Az ügynökségek ezeket a feladatokat átvállalják.

2, Pénzügyek: Ügynökségek bevonásával lehetővé válik a könyvtárak számára, hogy a kiadó származási helyétől függetlenül a saját pénznemükben vagy az árlistán szereplő pénznemben fizessenek. Az előfizetői igényeknek megfelelően egy egysoros számla formájában. Ez a banki költségek és a könyvelési osztály idejének megtakarítását jelenti, mivel nincs szükség egyenként foglalkozni a különböző pénznemekben való kifizetésekkel. Ezenfelül lehetővé teszi a könyvtárak számára az előre fizetést egy számukra megfelelő időpontban. A deviza árfolyamok állandó ingadozása miatt ez jelentős pénzmegtakarítást jelenthet.

3, Speciális szolgáltatások: Az ügynökségek a földrajzilag távoli vagy angolul nem beszélő országokból is be tudják szerezni az anyagokat.

4, Ügyfélszolgálat: A könyvtárak egyetlen érintkezési pont segítségével információt kaphatnak a teljes gyűjteményre vonatkozóan, mind a beszerzés mind a menedzsment tekintetében.

A felsorolt hagyományos szolgáltatások természetesen az elektronikus folyóirat előfizetésekre is vonatkoznak, viszont kibővülnek az ár komplexitásának kezelésével, az engedélyeztetésekkel és a technológiával.

1, Ár: Míg korábban a nyomtatott folyóiratnak egyetlen ára volt, addig az elektronikus folyóiratok megjelenésével minimum 3 - féle árazást kell figyelembe venni: csak nyomtatott, csak elektronikus és a kettő kombinációja. Nyomon követni a kiadókat, az általuk ajánlott árakat, az ÁFA hatását, stb. sokkal összetettebbé vált.

2, Engedélyeztetések: A licencek területén is hatékonyak az ügynökségek. Beszerzik a kiadóktól, gondoskodnak a pontos kitöltésükről és visszaküldésükről még az előfizetések elindítása előtt.

3, Technológia: Az elektronikus folyóiratok olvasására és szétosztására megfelelő technológiára van szükség. Mind a kiadóknak mind a könyvtáraknak meg kell felelniük bizonyos technikai követelményeknek. Az ügynökségek feladata, hogy gondoskodjanak arról, hogy a megvásárolt termékek megfelelően alkalmazhatóak legyenek.

A folyóiratokkal kapcsolatos ügyintézés rendkívül bonyolult feladat. Dolgozatommal próbáltam ezt a rendszert bemutatni és egy átfogó képet nyújtani a tartalomszolgáltató piacról. Remélve, hogy aki érdeklődik a téma iránt annak hasznos információkat nyújthatok ezzel a dokumentációval.

IRODALOMJEGYZÉK

Könyv:

Einar Fredriksson: A Century of Science Publishing: A Collection of Essays. Amsterdam : IOS Press, 2001. 312 p.

Folyóiratcikkek:

1, Bosch, Stephen: Helping Manage The E-Journal Forest: Do You Need an Agent Any More? Part 2. Serials Librarian. 2004; 46 (1/2): p179 – 190

2, Britt, Phillip: The New Face of Swets. (cover story). Information Today. 2007; 24 (3): p1 - 20

3, Jennifer: EBSCO Publishing. Serials Review. 2007; 33 (2): p145 – 148

4, Cole, Louise: A Journey into E _ Resource Administration Hell. The Serials Librarian. 2005; 49 (1/2): p141 – 154

5, Crothers, Stephen; Prabhu, Margaret; Sullivan, Shirley: Electronic Journal Delivery in Academic Libraries. The Aquisitions Librarian. 2007; 19 (1/2): p15 – 45

6, Easton, Christa: E-journals and the middleperson. Serials Review. 1998; 24 (1): p97

7, Ehrlich, Kate; Cash, Debra: The Invisible World of Intermediaries: A Cautionary Tale. The Journal of Collaborative Computing. 1999; 8 (1/2): p147 - 167

8, Enyart, Michael G.: An Interview with Sam Brooks, Senior Vice-President of Sales & Marketing, EBSCO Publishing. Journal of Business & Finance Librarianship. 2004; 10 (1): p27 - 38

- 9, Haslam, Michaelyn; Zhang, Xiaoyin: Using Subscription Agencies' Reports to Track Serial Formats. *Serials Review*. 2007; 33 (2): p97-102
- 10, Helinsky, Zuzana: The Serials Chain Business: I Had No Idea! *Serials Review*. 2002; 28 (4): p295 - 297
- 11, Hurd, Julie M.: The Transformation of Scientific Communication: A Model for 2020. *Journal of the American Society for Information Science*. 2000; 51 (14): p1279-1283
- 12, Johnson, Kay G: The Dog Ate My Issue and Other Reasons for Gaps in the Periodical Volume. *Serials Review*. 2004; 30 (3): p214 - 219
- 13, Rogers, Michael: EBSCO Enhances Visual Searching. *Library Journal*. 2008; 133 (3): p24- 25
- 14, Rogers, Michael: EBSCO Open Science Directory. *Library Journal*. 2008; 133 (6): p27
- 15, Synder, Thomas: Pricing and Pricing Policies from the Perspective of a Subscription Agent. *Information Services & Use*. 2007; 27 (4): p229 - 233
- 16, Turner, Rollo: Criteria for Selecting a Subscription Agent. *Serials*. 2001; 14 (1): p63 - 67
- 17, Wallas, Philip: Helping Manage the E-Journal Forest: Do You Need an Agent Any More? Part 1. *Serials Librarian*. 2004; 46 (1/2): p173 - 177
- 18, Wang, Jue; Schroeder, Jr. Alan T.: The Subscription Agent as E-journal Intermediary. *Serials Review*. 2005; 31 (1): p20 - 27
- 19, White, Jo: An Intermediary's View of Customer Support. *Serials*. 2004; 17 (3): p267 - 270

Webhelyek:

1, ASA honlapja

<http://www.subscription-agents.org> (2008. 11. 18.)

2, EBSCOhost oldala

<http://search.ebscohost.com> (2008. 11. 18.)

3, EBSCO AtoZ

<http://atoz.ebsco.com/titles.asp?Id=debrecen&sid=239709610&TabID=2> (2008. 11. 18.)

4, EBSCONET bejelentkezési felület

<http://www.ebsconet.com> (2008. 11. 18.)

5, Swets főoldala

www.swetswise.com (2008. 11. 18.)